

TARTU ÜLIKOOL
SOTSIAALTEADUSTE VALDKOND

NARVA KOLLEDŽ
ÕPPEKAVA „NOORSOOTÖÖ“

Anastassia Romanovskaja

ÕPINGUKATKESTAMISE VÕIMALIKUD PÕHJUSED JA TUGIMEETMED
TARTU ÜLIKOOLI NARVA KOLLEDŽI NOORSOOTÖÖ ERIALA
ÜLIÕPILASTE VAATENURGAST

Lõputöö

Juhendaja assistent Maria Žuravljova

NARVA 2018

Olen koostanud töö iseseisvalt. Kõik töö koostamisel kasutatud teiste autorite tööd, põhimõttelised seisukohad, kirjandusallikatest ja mujalt pärinevad andmed on viidatud.

.....

Töö autori allkiri ja kuupäev

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja lõputöö üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina, Anastassia Romanovskaja,

(sünnikuupäev: 18.12.1994)

1. annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) enda loodud teose „Õpingukatkestamise võimalikud põhjused ja tugimeetmed Tartu Ülikooli Narva kolledži noorsootöö eriala üliõpilaste vaatenurgast“, mille juhendaja on Maria Žuravljova;

1.1. reprodutseerimiseks säilitamise ja üldsusele kättesaadavaks tegemise eesmärgil, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace-is lisamise eesmärgil kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni;

1.2. üldsusele kättesaadavaks tegemiseks Tartu Ülikooli veebikeskkonna kaudu, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace'i kaudu kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni.

2. olen teadlik, et punktis 1 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.

3. kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei rikuta teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse seadusest tulenevaid õigusi.

Narvas, **19.01.2018**

SISUKORD

SISSEJUHATUS	5
1. TEOREETILINE LÄHENEMINE KATKESTAMISE PÕHJUSTELE JA VÕIMALIKELE LAHENDUSTELE	7
1.1. Üliõpilaste õpingukatkestamise põhjused	7
1.2. Üliõpilaste õpingukatkestamise võimalikud lahendused	16
1.2.1. Meetmed Hispaania näitel	17
1.2.2. Meetmed Hollandi näitel	18
1.2.3. Meetmed Iirimaa näitel	18
1.2.4. Meetmed Rootsi näitel	19
1.2.5. Meetmed Saksamaa näitel	20
1.2.6. Meetmed Soome näitel	20
1.2.7. Meetmed Suurbritannia näitel	21
2. KATKESTAMISE VÕIMALIKUTE PÕHJUSTE JA ENNETAMISE MEETMETE UURING	23
2.1. Tartu Ülikooli Narva kolledži Noorsootöö õppekava	23
2.1.1. Uuringu eesmärk ja ülesanded	24
2.1.2. Uuringu metoodika	25
2.1.3. Uuringu andmekogemusviis	26
2.1.4. Uuringu kogum ja valim	27
2.1.5. Uurimisprotseduuri ja andmete töötlemise meetodi kirjeldus	28
2.2. Uurimistulemuste analüüs	30
2.3. Uuringu tulemused, järeldused ja ettepanekud	47
2.4. Ettepanekud TÜ Narva kolledži noorsootöö õppekavale	57
KOKKUVÕTE	58
SUMMARY	60
KIRJANDUS	62
LISAD	66
Lisa 1. Intervjuu küsimused Tartu Ülikooli Narva kolledži noorsootöö eriala üliõpilastega	66
Lisa 2. Ettepanekud uuringust „Õpingute katkestamise põhjused ning ennetamise meetmed	69

SISSEJUHATUS

Lõputöö teema aktuaalsus lähtub asjaoludest, et erinevate uuringutulemuste ja statistika põhjal enam kui pooled üliõpilastest katkestavad esmakordsed õpingud.

Tartu Ülikool tegi 2017. aastal uuringu nende hulgas, kes juba olid katkestanud õpingud. Antud uurimustöös keskendub üliõpilastele, kes veel õpivad.

Käesolev lõputöö on suunatud sellele, kuidas võib vähendada väljalangevust Tartu Ülikooli Narva kolledži noorsootöö erialalt just üliõpilaste vaatenurgast lähtudes, et uuringutulemustele toetudes aidata arendada õppekava.

Lõputöö eesmärgiks on selgitada välja õpingute katkestamise võimalikud põhjused ja katkestamise ennetuse tugimeetmed TÜ Narva kolledži noorsootöö eriala üliõpilaste vaatenurgast ning lähtudes eesmärgist teha ettepanekuid TÜ Narva kolledži noorsootöö õppekava arendamiseks.

Eesmärgist lähtuvalt on töös seotud järgmised uurimisülesanded:

- anda teoreetiline ülevaade katkestamise põhjustest;
- anda ülevaade katkestamise ennetamise meetmetest, mida rakendatakse mõnedes Euroopa Liidu riikides nagu Hispaanias, Hollandis, Iirimaa, Rootsis, Saksamaal, Soomes, Suurbritannias, ja võimalikest lahendustest;
- läbi viia uurimus, et välja selgitada noorsootöö õppekava üliõpilaste arvamus katkestamise võimalike põhjuste ja õpingute jätkamist toetavate meetmete kohta;
- koostada uurimustulemuste analüüs, teha järeldused ja ettepanekud Narva kolledžile.

Lõputöö koosneb kahest peatükist. Esimene osa on teoreetiline ülevaade, kus autor toob välja erinevatest uuringutest saadud üliõpilaste õpingu katkestamise põhjused, samas käsitleb üliõpilaste õpingukatkestamise võimalikke lahendusi ning meetmeid Hispaania, Hollandi, Iirimaa, Rootsi, Saksamaa, Soome ja Suurbritannia näitel. Nimetatud riigid on valitud seoses sellega, et nende riikide kohta on informatsioon katkestamise kohta kergesti kättesaadav.

Teine peatükk on empiiriline osa, milles on ära toodud uurimistöö eesmärk ja ülesanded, meetodika, uuringu kogum ja valim, uurimisprotseduur ja andmetöötlusmeetod. Empiirilises osas autor esitab uuringutulemuste analüüsi, teeb järeldusi ja esitab

ettepanekuid. Uurimismeetodi eesmärgist lähtudes valis autor kvalitatiivse uurimisviisi, andmekogumisviisiks on rühmaintervjuu. Kogumiks on noorsootöö õppekava üliõpilased, valimiks noorsootöö õppekava kõikide kursuste kaks üliõpilasesindajat.

Töö lõpeb kokkuvõttega ja lisas on esitatud poolstruktuureeritud rühmaintervjuu küsimused.

1. TEOREETILINE LÄHENEMINE KATKESTAMISE PÕHJUSTELE JA VÕIMALIKELE LAHENDUSTELE

1.1. Üliõpilaste õpingukatkestamise põhjused

Selles alapeatükis annab autor ülevaade peamistest katkestamise põhjustest, lähtudes viimastest uuringutest. Uuringust „Üliõpilaste töötamise fenomen Eesti kõrghariduses“ selgus, et õpingu katkestamise kõige levinum põhjus on töötamine (Mägi jt 2011). Statistika andmetest selgub, et 29% üliõpilastest katkestasid ülikooliõpingud vajadustele ja huvidele mittevastavuse tõttu; 31% üliõpilastest katkestasid tööga seotud põhjuste tõttu; 18% katkestasid perekondlike põhjuste tõttu ning 23% katkestasid muude põhjuste tõttu. (Statistikaamet 2016) Uuringust „Üliõpilaste töötamise fenomen Eesti kõrghariduses“ 2011 selgus, et tänapäeval on üsna tavaline kui üliõpilased töötavad ja õpivad samal ajal. Mõned alustavad töötamist enne kõrgkooliõpinguid. (Mägi jt 2011) 2016. aasta statistika andmetel on naised vanuses 15-34, kes töötavad kõrgeima lõpetatud hariduse omandamise ajal 46% ja mehed 42% (Statistikaamet 2016). Uuringus „Üliõpilaste töötamise fenomen Eesti kõrghariduses“ 2011 kasutati ka muid uuringuid sel teemal, mis kinnitasid, et töötamine täiskoormusega ei võimalda suure tõenäosusega õppida täiskoormusega. Tegelikult, üliõpilased, kes töötavad täiskoormusega, on *de facto* osakoormusega üliõpilased, sest nad ei täida õpingutes osalemise kohustust. Passiivne osavõtt õpetööst loob eeldused üliõpilaste väljalangemiseks ning puudulikuks õppeprogrammi täitmiseks. Üliõpilased, kes töötavad ja õpivad samal ajal, osalevad vähe õppetöös ja kui nad omandavadki kõrgharidusdiplomi, siis nende haridust võib pidada ebakvaliteetseks. Õpingute ajal töötatakse mitte eelkõige rahateenimise eesmärgiga, vaid selleks, et omandada töökogemus, et olla otsitud töötaja tööturul. Tööandjad tahaksid leida töötajat, kellel on juba töökogemus. Sama uuringu tulemused näitasid, et Eestis töötavate üliõpilaste osakaal on kõrge võrreldes teiste Euroopa riikidega. Täistööajaga töötamise põhjused võib jaotada kolme kategooriasse: tööturu ootused ning soov omandada töökogemus; üliõpilaste arenguvajadustele mittevastav hariduse kvaliteet ja töötamist võimaldav õppekorraldus; majanduslikud põhjused. Üliõpilaste peamisteks töötamise motiivideks on isiklik areng ning olla tööturul konkureerimisel eduka tulevikus. Üliõpilased tahavad saada töökogemus enne ülikooli lõpetamist. Palju tööandjad tahavad, et töötajal oleks töökogemus. Samuti oluline motivaator töötamiseks on see, et õppe kvaliteet ja õppekorraldus ei vasta üliõpilaste ootustele ja

arenguvajadustele. Õppemeetodid on üliõpilaste meelest ajale jalgu jäänud. Üliõpilased arvavad, et õpetõkvaliteet on madalal tasemel, ülikooliharidust peetakse liiga akadeemiliseks ja oskusi mittearendavaks. Õppeprotsess koosneb loengutest, kus üliõpilastel on passiivne roll. Mitte kõik õppejõud ei ole valmis kasutama kaasaegset tehnikat, et viia loengud läbi nii, et üliõpilased saaksid olla loengutel aktiivsemad. On loenguid, kus kohalkäimine pole kohustuslik ja sellepärast üliõpilased valivad tööl käimise. Tööandjad ei väärtusta kõrghariduse sisulisi näitajaid (õpingute koormus, õppetulumused jms). Vastupidiselt ootustele näitab uuring, et täistööajaga töötavad üliõpilased ei tegele õppetöö ajal tööküsimustega, üliõpilased pigem ei käia üldse ülikoolis. (Mägi jt 2011)

Paljud üliõpilased töötavad õppimise ajal selleks, et teenida raha minimaalselt elamisvajaduste rahuldamiseks. Paljud üliõpilased soovivad säilitada eelset elustandardit või saavutada paremat elustiili. Sarnaselt üliõpilaste töötamise fenomenile uurijatele on sama probleemi selgitanud Barke (2000, viidatud Mägi jt 2011 järgi), kus uuringus on näha, et 61% õpilaste motiiviks töötamisel oli elustandardi säilitamine.

Mõned õppejõud ja ka üliõpilased väidavad, et täiskoormusega töötamine ei mõjuta õppetulemusi. Uuringus „Üliõpilaste töötamise fenomen Eesti kõrghariduses“ on näha ka, et kui üliõpilasel, kes töötab täistööajaga ja õpib täiskoormusega samal ajal, on kergem sooritada praktikat ja kirjutada lõputööd. See olukord on seotud sellega, et sellistel üliõpilastel on kontaktidevõrk suurem ja ligipääs andmetele on kergem ning nende poolt koostatud aruanded on sisukamad. Sellest võib teha järelduse, et õppimine täiskoormusega ja töötamine täistööajaga toob mõnedes situatsioonides kasu. Tööandjate kasu on ka selles, et nende töötaja õpib samal ajal. Üliõpilane, kes õpib ülikoolis, võib tuua uusi ideid, samuti selline töötaja on paindlik. (Mägi jt 2011)

Töötamine võimaldab rakendada teadmisi, mis üliõpilane sai ülikoolis. Samuti töökogemuse omandamine võimaldab saada aru ülikoolis käsitlevatest temadest. See aitab situatsioonis, kui üliõpilane töötab ametil, mis on seotud õpitava erialaga, sest üliõpilane võib kasutada teadmisi praktikas. Töötamine aitab luua kontakte tööandjatega, klientidega ja teiste inimestega, kes võivad tulevikus olla kasulikud karjääri jaoks. Kasu on ka selles, et üliõpilased, kes töötavad õppimise ajal, pärast õppimist võivad jätkata tööd samal kohal ning nendel ei ole vaja tegeleda tööotsinguga. (Mägi jt 2011)

Uuringu kokkuvõttest selgub, et töötamise mõju õpingutele ning õpingute mõju töötamisele omab mõlemas suunas negatiivset mõju. Üliõpilastel, kes töötavad täistööajaga, on halvemad õppetulemused, nende eksamitulemused on kehvemad.

Üliõpilased ei käi lisaainetes, mis võiks olla kasulikud, sest nendel pole töö tõttu aega. Üliõpilastel on ka probleemid lõputöö kirjutamisega, sest nende aeg on piiratud. Õppejõudude jaoks on ka halb, kui üliõpilane töötab, sest temale on vaja kulutada lisa aega ja nende oskused on ikkagi halvemad kui üliõpilastel, kes ei tööta. See olukord annab võimaluse väita, et üliõpilased ei saa kasu õppimisest. Üliõpilased arvavad, et nad saavad hakkama topeltkoormusega, sest nad oskavad planeerida aega ja nendel on kõrge pingetaluvus. Tegelikult üliõpilastel, kes töötavad ja õpivad, on terviseprobleemid, stress ja nad loobuvad sotsiaalsest elust. Nad ohverdavad uneaja, et hakkama saada topeltkoormusega. Samuti loobuvad töötavad üliõpilased isiklikust elust, sest aeg, mis nad saavad kulutada vanematele, sõpradele, meelelahutustele, hobidele, on juba hõivatud. (Mägi jt 2011)

Tugim kinnitab ka, et töötamine vähendab aega üliõpilase õppimiseks. Üliõpilane panustab rohkem aega töötamisele ning leiab õppimise jaoks aega vabal ajal. See annab võimaluse rääkida, et töötamine mõjub halvasti õppimisele, sest õpingute edukaks läbimiseks on vaja pühenduda õppimisele. (Tugim 2008)

Callender arvates õppimise edukus töötamise ajal sõltub ka töökoormusest. Tugev mõju on näha üliõpilastel, kes töötavad rohkem kui 16 tundi nädalas. Need üliõpilased saavad 60 protsendilise tõenäosusega halvemaid hindeid, kui mittetöötavad üliõpilased või need, kes töötavad keskmiselt 15 tundi nädalas. (Callender 2008)

Töötamine õppimise ajal võib samaaegselt negatiivselt mõjuda, kuid samas ka võib toetada õpinguid. Töötamise jooksul võib omandada töökogemuse ning näha eneseteostuse võimalusi. Üliõpilased arvavad, et töötamine toob rohkem positiivset kui negatiivset mõju, aga see sõltub tööst. Kui üliõpilane töötab õpitaval erialal ja töö on sobiv, siis töö toetab ja soodustab õppimist. Kui töö ei soodusta arengut, siis see töö võib viia õpingute katkestamiseni. (Must jt 2015)

Beerkens kolleegidega leidsid, et üliõpilased Euroopa riikides töötavad ning õpivad paralleelselt selleks, et töötamisest on saanud üle Euroopa kõikjal üliõpilaste jaoks oluline õppehariduskulude katmise allikas. Eestis aga töötavad rohkem üliõpilased, kelle pere on kõrgema sissetulekuga. Autorid põhjendavad sellist olukorda sellega, et nendel üliõpilastel on paremad sotsiaalsed kontaktid. See võimaldab nendel leida parema töö, suurema palgaga ja seepärast neil on otstarbekam töötada kui teistel üliõpilastel. (Beerkens jt 2011)

Tugim leiab, et õppimine kõrgkoolis suurendab inimkapitali, sest õppimise abil üliõpilased omandavad oskusi ja teadmisi. Samuti töötamine suurendab inimkapitali. On tavaline olukord, kui üliõpilane õpib ning töötab samal ajal. (Tugim 2012)

Siseauditis 2017, mille tegi Tartu Ülikool katkestajate seas, osales 524 inimest. Siseauditist on näha, et konflikt töö ja õpingute vahel asub esimesel kohal teiste põhjuste seas. Kui üliõpilane töötab ja õpib samal ajal, siis otsustab ta sageli töötamise kasuks, et majanduslikult toime tulla, nii vastasid 35,5% vastajatest. Samuti 31,9% katkestajatest vastasid vabades kommentaarides, et õppimise ja töötamise tõttu samal ajal tekib neil ajapuudus. Katkestajad märkasid, et nendel oli raskuseid lõputööde ja juhendamisega. 33,6% nendest ei jõudnud õigeaegselt valmist lõputööd ning 27,7% vastanutest märkisid, et nendel olid probleemid lõputöö teema, juhendaja leidmise ning ebapiisava juhendamisega. Oluline probleem on ka selles, et õpingute jooksul üliõpilastel huvid muutuvad. 32,8% uuringu osalejatest vastasid, et nende huvid muutusid ja seepärast nad katkestasid ülikooli. Enamasti kaasnes põhjendus, et üliõpilased ei tundnud huvi ja ei näinud õppimises mingit mõtet (25,4%). Aga on ka veel põhjendus selles, et õpingute jooksul üliõpilased said aru, et valitud eriala ei sobinud nendele isiksuseomaduste ja/või huvidega (23,1%). Veel üks põhjus, miks üliõpilased katkestasid ülikooli, on selles, et nad ei olnud rahul õppetöö kvaliteedi ja korraldamisega. Mõned katkestajad vastasid, et nendele ei meeldinud õppejõud või nende õpetamismeetodid (32,4%). 27,7% vastanutest katkestasid selle tõttu, et õppetöö oli halvasti korraldatud. Mõnikord loeti keerukaid õppeaineid ühe semestri jooksul ning oli suur õppekoormus. Samuti mõned märkisid, et tunniplaan ei sobinud nendele ning ained olid vales järjekorras. 26,5% katkestajatest vastasid, et nende katkestamine oli seotud raskustega õppetöös. Neile osutusid õpingud liiga raskeks ja üle poole neist märkis oma ebapiisavaid õpioskusi (18,5%). 26,9% vastanutest katkestasid ülikooli isiklike põhjuste tõttu. Need põhjused on: lapse sünd või lapse hooldus, haige pereliikme eest hoolitsemine. 23,1% katkestamistest sõltus tervisest. Märgiti ka muid põhjusi. 15,3% vastajatest valisid põhjusena õppetasu maksmise kohustuse lisandumise õpingute ajal. 7,6% katkestajatest vastasid, et diplomi saamine pole peaeesmärk. Mõned ainult tahtsid vaheaastat veeta või tulid, et läbida konkreetset õppeained. Nendel katkestajatel pole plaanis lõpetada ülikooli ja saada diplomit. (Mehilane jt 2017)

Selgus, et töötamine on katkestamise peamine põhjus, aga on ka teisi põhjusi. Uuringust „Õpingute katkestamise põhjused ja õpingutega jätkamise motivatsioon“ selgus, et peamised põhjused, mis on seotud ülikooliga, mille tõttu üliõpilased katkestavad ülikooli

on: liialt teoreetilised õppeained (150 üliõpilast nõustusid selle väitega 340-st), ebahuvitavad õppeained (111 üliõpilast nõustusid 341-st), ootustele mittevastav õppekava (105 nõustusid 335-st). Võib eristada katkestamise põhjusena ka teisi põhjusi. Näiteks tunniplaani mittedsobivus ning suur õppekoormus. Töötavate üliõpilaste jaoks sellised põhjused on kõige olulisemad, kuna nad püüavad sobitada õppimist ja töötamist ja nende aeg on piiratud. Üliõpilased arvavad ka, et ühe olulise põhjusena võib eraldada õppejõudude tegevust ning nende suhtumist. Selles uuringus üliõpilased vastasid, et mõned nendest oleksid vajanud enam õppejõupoolset juhendamist keerulistes õppeainetes ja mõned üliõpilased arvavad, et õppejõud olid ükskõiksed üliõpilaste vastu. Vähem üliõpilasi pidas katkestamise põhjuseks: lõputöö kirjutamise raskus (vastas 35 üliõpilast 316-st), õppemaksu tasumise süsteemi jäikus (arvavad 37 vastajat 325-st) ning sobiva juhendaja mitteleidmine (55 vastajat 317-st). Mõned üliõpilased katkestavad õpingud seoses raskustega lõputöö kirjutamisel ning juhendajaga seotud põhjustel. Selline uuring kinnitab, et probleem on tõesti olemas, kuid tegemist ei ole suure vastajate grupiga. Peamised põhjused, mis ei ole seotud ülikooliga, mille tõttu üliõpilased katkevad ülikooli on: liiga suur töökoormus (180 üliõpilast nõustusid selle väitega 338-st), vanematepoolse rahalise toetuse puudumine (127 üliõpilast nõustusid 333-st), mitmed rahalised kohustused (127 vastajat 330-st). Üliõpilased tõid peamise katkestamise põhjusena rahalised kohustused, mille tõttu töötamine õpingute ajal oli vältimatu. Kui õppekoormus ja töökoormus on suured, siis üliõpilane peab tegema valiku, mis on tema jaoks olulisem. On ka teisi põhjusi, miks üliõpilased katkestavad ülikooli, kuid need põhjused ei domineeri. Need on: töö kaotus (selle väitega oli nõus ainult 18 üliõpilast 331-st), õppelaenu mittesaamine (19 vastajat 318-st), väike õppelaen (nõustusid 19 vastajat 223-st). (Šults 2015)

Uuringust „Haridustee valikud ning õpingute katkestamise asjaolud Eesti kõrghariduses“ selgus, et peamised faktorid, mille tõttu üliõpilased katkestavad või peatavad ülikooli õpingud, võib jagada kuueks gruppiks. Need grupid on: huvi kadumine, raskused õpingutes, töötamine segab, raskused juhendajaga, isiklik elu, õpingud mujal. Kõige sagedasem põhjus on katkestanute huvi kadumine kui akadeemilisele puhkusele läinud üliõpilaste puhul. Üliõpilasi, kes katkestavad ülikooli iseloomustab rohkem huvi kadumine. Huvi kadumine on seotud sellega, et õpingute jooksul üliõpilane sai aru, et õppekava ei olnud huvitav ning valitud õppekava ei vasta ootustele. Katkestajaid iseloomustab ka õpiraskused ning ajakonflikt õppimise ja töötamise vahel. Üliõpilasi, kes võtavad akadeemilise puhkuse, rohkem mõjutavad isiklikuelu sündmused, soov näha maailma ning raskused lõputööga (raske valida teemat, raske leida head juhendajat). Nii

katkestajatel kui ka üliõpilastel, kes võtavad akadeemiline puhkuse, võivad olla samasugused põhjendused, küsimus on ainult domineerivas põhjuses. (Must jt 2015)

Roosmaa koos kolleegidega leidsid, et olulist rolli mängib lõputöö juhendaja. Kui üliõpilane kirjutab lõputööd, siis tal on vaja inimest, kes toetaks teda. On juhtumeid, kus juhendaja annab tagasisidet väga pikalt, mistõttu üliõpilane ei saa jätkata oma lõputöö kirjutamist. Samuti mõned juhendajad ei aita üliõpilast ja nendel langeb motivatsioon edasi kirjutada. Juhendajatel on palju muid töid ja kohustusi. Lahendus võiks olla selles, et juhendaja ei utsita oma juhendatavaid pidevalt, kuid vastab nende kirjadele sisukalt ja mõistliku aja piires, nii et üliõpilase töö toppama ei jää ja tööind ei vaibu. Üliõpilased väidavad, et lõputöö kirjutamise jaoks on neil vähe informatsiooni, ja seepärast ongi raske kirjutada lõputööd. Üliõpilased arvavad, et ained, mis valmistavad ette üliõpilast lõputöö kirjutamist, ei anna piisavalt teadmisi, kuidas seda teha. (Roosmaa jt 2015)

Roosmaa ja tema kolleegid arvavad ka, õppekavade muutmised võivad samuti negatiivselt mõjuda üliõpilaste motivatsioonile. Mõned üliõpilased planeerivad missuguseid aineid nad tahaksid õppida, kuid on situatsioone, kui järgmisel aastal seda ainet ei loeta üldse ja nad peavad õppima aineid, mis neid ei huvita. Üliõpilaste õpimotivatsioon langeb ja see võib viia katkestamiseni. (Roosmaa jt 2015)

Katkestamise põhjusena võib olla ka õppeasutuse, õppevaldkonna vahetus, nagu selgus programmi TULE uuringu „Haridustee valikud ning õpingute katkestamise asjaolud Eesti kõrghariduses“ 2015. aastal aruandes. Uuring on jagatud kaht osasse. Uuringu esimese osal on kirjutatud, et peamiselt õpingute katkestamine toimub kordusõpingute tõttu. Üliõpilased vahetavad õppeasutust, õppevaldkonda. Enam kui pooled üliõpilastest katkestavad esmakordsed õpingud. Õpingute katkestamine toimub üldjuhul siis, kui on läbitud enam kui pool õppeajast. Akadeemiline puhkus suurendab tõenäosust, et üliõpilane katkestab kõrgkooliõpingut kordades. (Must jt 2015)

Sama uuringu küsitluse tulemustest on näha, et kõige sagedamini üliõpilased võivad peatada ja katkestada õpingud isikliku elu sündmuste tõttu ning selle tõttu, et üliõpilastel on konflikt õpingute ja töö vahel. Õpingute katkestamisel ning akadeemilise puhkusel on erinevad põhjused. Perekondlikud põhjused viivad sagedamini akadeemilise puhkuseeni. Õppimishuvi kadumine, rahalised raskused ning tunne, et õppimine ei anna võimalust midagi olulist saavutada, on rohkem põhjused katkestajate jaoks. (Must jt 2015)

Eksisteerivad ka soolised erinevused. Kui vaadata kuue gruppi faktoreid, mille tõttu üliõpilased katkestavad õppimise, siis on näha, et kõige suuremad on soolised erinevused perekondlike põhjuste osas. Naistel esineb põhjus sagedamini. Meestel on sagedasem

põhjus, et katkestada või peatada õpingud see, et nendel on akadeemilised võlgnevused. Naistel see põhjus on harvem. Meestel domineerivad põhjused on seotud tööga, huvi kadumisega ning õpiraskustega. Naistel domineerivad põhjused on seotud isikliku eluga ning juhendajaga seotud raskustega. (Must jt 2015)

Uuringus „Haridustee valikud ning õpingute katkestamise asjaolud Eesti kõrghariduses“ on näha, et on olemas palju põhjusi, miks üliõpilased katkestavad õpingud või võtavad akadeemiline puhkus: perekond, tervis, raskused, mis on seotud õppimisega. Aga võib eristada kaks peamist põhjust: huvide muutus õppetöö jooksul ning pühendumine tööle. (Must jt 2015)

PIAAC Eesti 2011 uuringu andmetel on näha, et bakalaureuseõppes 1991-2000. aastatel on katkestanute arv 25,1 protsenti ning 2001-2011 aastatel on katkestanute arv 19,6 protsenti. Statistika järgi Euroopa Liidu liikmesriikides keskmiselt ligi 30% tudengitest ei lõpeta eriala, millel üliõpilane alustas õppetööd. (Täht jt 2015) 2016. aasta statistikaandmetest on näha, et katkestanute arv on 10% (Statistikaamet 2016).

Katkestajate arv sõltub ka sotsiaalsest päritolust. PIAAC Eesti 2011 uuringu andmetel on näha, et mida kõrgem on vanemate haridustase, seda kõrgem on õpingute jätkamise määr esimese astme kõrghariduses. Näiteks aastatel 1961-1990 jätkasid õpinguid esimese astme kõrghariduses 44% üliõpilastest, kellel on vähemalt ühel vanemal kõrgharidus ning ainult 28% neist, kelle vanematel on keskharidusest madalam haridustase. Aastatel 1991-2000 kasvas kõrghariduses osalenute hulk. Neil aastatel ilmneb ka, et vähemalt ühe kõrgharitud vanemaga laste puhul oli jätkamise määr 63%, aga alla keskharidusega vanemate laste hulgas oli jätkamise määr 45%. Aastatel 2001-2012 nähtub, vähemalt ühe kõrgharitud vanema lapsel oli jätkamise määr 81%, aga alla keskharidusega vanemate laste jätkamise määr oli 58%. Samuti aastatel 1991-2000 katkestajate osakaal oli kõrgeim lastel, kelle peres olid madalaima haridusega vanemad. Pärast 1990. aastaid on see üllatuslikult kõrgeim pigem kõrgharitud vanematega laste hulgas. Ilmnevad ka mõningad soolised erinevused. Naiste puhul torkab silma, et mida kõrgem on vanemate haridustase, seda madalam on naiste puhul kõrghariduse katkestamine. Meeste puhul on olukord vastupidine, kuid erineva haridustasemega vanemate mõju erinevus ei ole siin siiski statistiliselt oluline. (Täht jt 2015)

Kõigil õppeastmetel (bakalaureuseõpe, rakenduskõrgharidusõpe, magistriõpe, integreeritud õpe, doktoriõpe) on erinevad katkestamise põhjused, aga peamine oli ülikooliga seotud õpingute katkestamine (v.a doktoriõpe) - liialt teoreetilised õppeained.

Doktoriõppe tasemel oli katkestamise peamine põhjus lõputöö tegematajätmine ja huvi kadumine. (Šults 2015)

Bakalaureuseõppe astmel on kõige olulisemad katkestamise põhjused järgmised: õppeained liialt teoreetilised; õppeained ei olnud huvitavad; õppekava ei vastanud üliõpilaste ootustele. Rakenduskõrgharidusõppe katkestamise põhjused on: õppeained liialt teoreetilised; õppejõud ei juhendanud piisavalt, õppeaine oli liialt keeruline; teadmiste omandamiseks oli vajalik 100 protsendiline loengutes kohalkäimine. Magistriõppe tasemel olulised katkestamise põhjused on: õppeained liialt teoreetilised; tunniplaan ei sobinud; ei leidnud sobivat lõputööteemat. Integreeritud õppe astmel katkestamise põhjused on: õppeained liialt teoreetilised; valisin vale eriala; õppeained ei olnud huvitavad. Doktoriõppe tasemel on olulised katkestamise põhjused: lõputöö jäi tegemata/venima, kadus huvi; õppeained olid liialt teoreetilised; õppeained ei seostunud valitud erialaga. (Šults 2015)

PIAAC Eesti 2011 uuringu andmetest selgub, et esimese astme kõrghariduses osalemine Eestis on kasvanud üldiselt nii eesti kui ka teise koduse keelega õppurite hulgas, kuid aastate jooksul on toimunud mõningased muutused. Aastatel 1961-1990 oli pärast keskhariduse omandamist palju õpilasi, kes ei jätkanud oma õpinguid. Uuringus on näha, et 71% eestlasi ning 65% mitte-eestlasi ei jätka õpinguid. Õpingute mitte-jätkajate osakaal on eestlaste hulgas kõrgem kui mitte-eestlaste hulgas. Pärast Eesti taasiseseisvumist see olukord muutus vastupidiseks ning 1990ndatel ei jätkanud õpinguid 47% eestlasi ja 56% mitte-eestlasi. 2000ndate esimesel kümnendil oli mitte-jätkajate osakaal eestlaste hulgas 25% ning 34% mitte-eestlaste hulgas. See võib seotud sellega, et kõrgharidusmaastikul toimusid muutused. Pärast 1990ndaid hakati sulgema ülikoolides venekeelseid õppekavasid ja see vähendas vene õppekeelega noorte Eesti kõrgkoolis edasiõppimise võimalusi. (Täht jt 2015)

PIAAC Eesti 2011 uuringu andmed näitavad, et 1961-1990. aastatel oli väike katkestanute arv bakalaureusehariduse/rakenduskõrghariduse tasemel. 4 protsenti naistest ja 4 protsenti meestest katkestas ülikooli õpingud. Võrreldes aastatega 1991-2000 on kasvanud katkestanute arv 12 protsenti nende meeste hulgas, kes ei lõpeta ülikooli, ja naiste hulgas on see protsent 6. On näha, et meeste hulgas on inimesi, kes katkestasid ülikooli õpingud rohkem kui naiste hulgas. Aastatel 2001-2012 kasvab katkestanute arv veel. Neil aastatel on juba katkestanuid 19 protsenti meeste hulgas ning 8 protsenti naiste hulgas. Uuringus ilmnevad selged soolised erinevused. Käesolevas valimis katkestasid

mehed märksa harvemini kõrgharidusõpinguid ning nad jätkasid õpinguid ka suhteliselt sagedamini kui naised. (Täht jt 2015)

Olani leiab, et ülikooliõpingute katkestamine mõjutab mitte ainult tudengeid, vaid ka nende peresid, ülikooli ja riiki negatiivselt. Katkestamine toob lisakulutusi ja tekitab mitmeid sotsiaalseid probleeme, näiteks töötust. (Olani 2009)

1.2. Üliõpilaste õpingukatkestamise võimalikud lahendused

Eelmises alapeatükis vaatles autor katkestamise peamisi põhjusi lähtudes erinevatest uuringutulemusest. Samas esitas katkestamise statistika, sh ka Eestit võrdluse teiste riikidega. Lõputöö eesmärgi saavutamiseks on tähtis saada ülevaade katkestamise võimalikest lahendusest, kuna katkestamise probleem on aktuaalne ka teistes riikides ja eesmärgi saavutamiseks on oluline välja selgitada, mida teised riigid teevad selleks, et ennetada õpingute katkestamist. Töö eesmärgi saavutamiseks on tähtis vaadelda nii Eesti kogemusi ja võimalikke lahendusi, kui ka teiste riikide kogemusi, mis on esitatud selles alapeatükis. Esitatud on riigid, mille kohta oli informatsioon usaldusväärsetest allikatest kättesaadav.

Roosmaa ja tema kolleegid leiavad, et ülikool võib toetada üliõpilast, et vähendada katkestamisi, näiteks võib teha muutusi õppekavas. On situatsioone, kus üliõpilane ei soorita eksamit esimesel korral ja tal on vaja oodata, kui seda ainet loetakse järgmisel korral. Mõned ainet ei loeta iga-aastaselt ja sellepärast mõnel üliõpilasel tekkib olukord, et nad peavad pikendama õpinguid ning üliõpilane ei saa lõpetada nominaalajaga. Kuna õppekava muutub ja kõiki aineid ei loeta igal semestril või õppeaastal, siis võiks olla lahenduseks lektüürieksamite või e-kursuste vormis. Üliõpilased arvavad, et mõned eksamid on liiga rasked. Nad väidavad, et mõned eksamid on oluliselt raskemad võrreldes eelnevate teadmiste ja oskuste kontrollimist kogemusega, seega puudub tasakaal. Roosmaa ja tema kolleegid eeldavad, et õppejõud arvestaks üliõpilaste arvamusega. (Roosmaa jt 2015)

Pilli jt pakuvad lahenduseks rakendada kaugõpet. Nad leiavad, et kaugõppevõimaluste loomine toob kasu ja vähendab õpingute katkestamist. Samas kinnitavad nemad, et kõiki õppekavasid ei saa läbida kaugõppes, vaid kaugõppevõimaluste avardamiseks võiks tõsta õppemotivatsiooni. Hetkel on sellelaadseid võimalusi vähe. See aitaks üliõpilasi, kes töötavad ja õpivad samal ajal. Mõnel tekkib ajakonflikt ja majanduslikel põhjustel õppimine jääb tagaplaanile. (Pilli jt 2008)

Katkestamise vähendamisel ülikool võib rohkem huvitada üliõpilaste elust. Hea on see, kui ülikool teadvustab üliõpilaste probleeme. Kui ülikool on probleemidest teadlik, siis võib pakkuda nõustamist, et aidata üliõpilasi ja nii katkestamist. Üliõpilane peab tundma, et ülikool on temast huvitatud ja võib aidata leida mõnedes probleemi lahendused. (Pilli jt 2008)

Ülikool võib tõsta üliõpilaste motivatsiooni huvitavate ainete abil. Kui aine raames kasutada tehnoloogilisi võimalusi, siis üliõpilastel tekib rohkem huvi aine vastu.

Motivatsiooni tõstmisel on oluline ka näidata erialade perspektiivikust. Oluline osa üliõpilase elus on ka kuuluvustundel. Ülikool võib korraldada üritusi, et üliõpilastel tekkiks see tunne. Mõned üliõpilased teevad eriala valikuse ennatliku valiku. Et vältida sellist olukorda, võiks teha sisseastumisel testi, kus selgub erialasobivus. Ka sisseastumisvestlus peaks aitama välja selgitada üliõpilase ootused. (Roosmaa jt 2015)

Siseauditis, mille tegi Tartu Ülikool 2017. aastal katkestajate seas teemal „Tudengite väljalangevust vähendavate meetmete rakendamine sotsiaalteaduste valdkonnas“, üliõpilased tegid ülikoolile ettepanekuid, mis võiks vähendada õpingute katkestamist. Need ettepanekud vaatas autor intervjuu ajal koos respondentidega üle ja ettepanekute nimekiri on esitatud lisas 2.

1.2.1. Meetmed Hispaania näitel

Hispaania ülikoolid püüavad kasutada erinevaid meetmeid, et ennetada üliõpilaste õpingute katkestamist. Nad kasutavad näiteks avatud uste päevi, tervituspäevi jms, aga paljud üliõpilased ei ole esimesel õppeaastal saanud kogemusega rahul. Rodríguez-Gómez kolleegidega leidsid, et stipendiumid ja õppetoetused ei ole piisavad, et soodustada üliõpilaste edukat ülikooli lõpetamist. Seepärast autorid arvavad, et on vaja arendada toetuste ja laenuprogramme. (Rodríguez-Gómez jt 2012)

Granada ülikoolis on rakendatud üliõpilaste vahelist tuutorlusprogrammi (peer-tutoring programme). See programm on suunatud üliõpilastele, kellel on risk katkestada õpingud. Programmi juhendajateks on viimase kursuse üliõpilased ja vilistlased. Nad juhendavad esimese aasta üliõpilasi 1,5 tundi nädalas. Programmi tulemused näitasid, et üliõpilased, kes osalesid programmis, olid edukamad kui teised. Selgus, et programm toob pikaajalist kasu mitte ainult vahetult pärast programmi lõppu, vaid ka 4-7 kuud pärast programmi. (L. Arco jt 2006)

Granada ülikoolis tehti ka teine programm - kombineeritud õpe. See programm viidi läbi aastatel 2009-2010. Kombineeritud õpe tähendab seda, et kombineeritakse silmast-silma loenguid veebipõhiste materjalide ja ülesannetega. Traditsioonilise loengu ülesanded olid ristsõnad, lünkade täitmine, valikvastusega küsimused ja grupitööd vebilehe kaudu. Grupitööd oli suunatud sellele, et aidata üliõpilastel ainet paremini mõista. Programmi tulemused näitasid, et vähenes katkestanute arv, parandasid eksamitulemused. Edukamad tulemused motiveerisid üliõpilast õpinguid jätkama. (Lopez-Perez jt 2011)

1.2.2. Meetmed Hollandi näitel

Van Stolk jt arvamusel katkestamise ennetamiseks on vaja teha nii, et üliõpilasel tekkiks õige ettekujutus ja realistlikud ootused eriala suhtes. Selle jaoks Van Stolk jt pakuvad, et võiks teha õpilastele ühe õppepäeva üliõpilaste seltskonnas. Samuti on oluline korraldada infopäevi nii õpilastele kui ka vanematele, et nad saaksid rohkem infot eriala kohta. Esimese semestri lõpus võib ka teha õppenõustamise, kus üliõpilased saavad arutleda oma hinnete, tegevuste üle ja saada tagasisidet õppejõududelt. Õppenõustamise abil selgub, kes tahaksid jätkata õpinguid ja kes võib katkestada. See aitab võimalikult varakult üliõpilast õigele erialale suunata. (Van Stolk jt 2007)

Samade autorite arvates mängivad tuutorid ja õppenõustjad olulist rolli üliõpilaselus. Nende aktiivne osalemine tudengite elus võib vähendada ülikooli katkestamist. Nad saavad läbi viia vestlusi, et arutleda probleemide üle ning toetada üliõpilast rasketes situatsioonides. (ibid.)

Jansen jt leiavad, et kõrgkooliõpingute edenemine sõltub ka individuaalsetest õpioskustest, akadeemilisest enesetõhusest ning ajajuhtimisoskustest. Arvatakse, et kui sellised oskused arenevad üliõpilasel juba gümnaasiumis, siis need üliõpilased on edukamad ning järjekindlamad ülikoolis. Mõnes gümnaasiumis on õpioskuste ja ajajuhtimise ained. Need ained aitavad paremini toime tulla õpingutest tuleneva stressiga ja üliõpilastel tekkib suurem motivatsioon õppida. (Jansen jt 2010)

Van Stolk jt pakuvad ka sotsiaalmajanduslikel või muudel põhjustel riskirühma kuuluvate üliõpilastega (nt vähemusrahvused) tegelemiseks luua tugigruppe, kes toetavad neid üliõpilasi. Ühes ülikoolis pakutakse nõustamist tööühmas, mis koosneb ühest lektorist ja kahest üliõpilasest. (Van Stolk jt 2007)

Hofman leiab, et üliõpilaste õpingute jätkamine sõltub mitte ainult toetusest, vaid ka stipendiumist ja õppetootusest. Kui õppetootus ja stipendium on küllaldased, siis üliõpilased saavad õppida tööl käimata. Üliõpilased saavad suunata rohkem aega õppimisele ja nende tulemused on paremad kui töötavatel üliõpilastel. (Hofman 2000)

1.2.3. Meetmed Iirimaa näitel

Iirimaa ülikoolid kasutavad ülikoolidevahelist võrgustikku (Irish Universities Association – IUA). See võrgustik annab võimaluse vahetada ülikoolide vahel informatsiooni katkestamiste kohta ning jagada kogemusi, kuidas vähendada katkestamist. (Van Stolk jt 2007) Moore leiab, et hea meede on rakendada katkestamise intervjuud, mis viiakse kõikide katkestajatega läbi. See annab võimaluse leida sobivad lahendused, et parandada olukorda. (Moore 2004)

Irimaal arvatakse, et on vaja jälgida üliõpilaste kohalkäimist loengutes ja seminarides. See jälgimine aitab varem teada katkestamise ohu mõnedel tudengitel. See on oluline ka selleks, et üliõpilastega, kes puuduvad loengutest ja seminaridest, võib varem viia intervjuu läbi, et teada saada puudumiste põhjusi. On vaja koguda ja arvestada tagasisidet üliõpilastelt, et teha kokkuvõtte nende ülikoolis viibimise kohta, sest Irimaal on rõhutatud, et igale üliõpilasele on oluline tagada positiivne kogemus ülikoolis. See kogemus on vaja luua isegi siis, kui üliõpilane erinevatel põhjustel lõpetamiseni ei jõua. (Van Stolk 2007)

1.2.4. Meetmed Rootsi näitel

Rootsis pole riiklikul tasandil katkestamise ennetamise meetmeid. Oluline mõju, et üliõpilased jätkavad oma õpinguid, on tasuta kõrgharidusel ja kõrgetel õppetoetustel. Alates 2007. aastast teeb Rootsi riiklik õppetoetuste keskus uuringu, kus osaleb umbes 10000 üliõpilast. See uuring viiakse iga 2 aasta tagant. Uuringu tulemustest on näha, et umbes 50% üliõpilastest ei oleks kõrgharidust omandanud, kui nendel puuduks riiklik õppetoetus. Samuti õppelaenu on väga tähtis aspekt üliõpilaste jaoks Rootsis. Uuringu tulemustest on näha, et 52% üliõpilastest ei omandaks kõrgharidust, kui nendel pole võimalust võtta õppelaenu. Kõrged õppetoetused ja võimalused võtta õppelaenu motiveerib üliõpilast omandama kõrgharidust. (De Boer 2013)

Riiklikes strateegiates on üheks eesmärgiks parandada juurdepääsu osalisele õppekoormusega õppele, näiteks arendades kaugõpet. Rootsis alustas 2002. aastal tööd Neti Ülikool (Net University), mis koordineerib IT-toega kaugõppe kursuseid. Eesmärk on selles, et teha kõrgharidus kättesaadavamaks seal, kus ei ole geograafilisi ega ajalisi piiranguid. Rootsi riikliku kõrghariduse agentuuri (2005) andmetel oli sügissemestrile registreerinud 37900 üliõpilast, kes moodustavad 11% kõikidest üliõpilastest. (Jocey 2013)

Jocey arvab, et kui riigis puuduvad spetsiaalsed programmid vähendamaks õpingute katkestamist, siis ülikoolides on erinevaid programme. Ülikoolid rakendavad programme, mille eesmärk on vähendada katkestanute arvu ning tõsta üliõpilaste õppe edukust. Programmides keskendutakse ka vähemusgruppidesse kuuluvatele üliõpilastele (vähemusrahvused, madala sotsiaal-majandusliku taustaga). Ühes ülikoolis on läbi viidud projekt, kus toetatakse madala sotsiaalmajandusliku taustaga ja etnilisse vähemusse kuuluvaid üliõpilasi. Projekti raames on organiseeritud töötoad, et anda üliõpilastele ülevaade sisseastumise võimalustest. Selles projektis pakutakse üliõpilastele mentorlust, keeletuge, sissejuhataavaid seminare ning pidevat nõustamist ja toetust. Projekti

tulemusest võib teha järelduse, et projekt toob kasu üliõpilastele. Samuti sama ülikool pakub kaaslaste abiprogrammi. See programm seisneb selles, et mõned üliõpilased on läbinud spetsiaalsed koolitused, et pärast aidata teisi üliõpilasi. Mõte on selles, et üliõpilased saaksid pöörduda teiste üliõpilaste poole, et leida abi. Spetsiaalselt koolitatud üliõpilased ei mängi nõustajarolli, ei paku probleemilahendusi, vaid nad toetavad, kuulavad aktiivselt ning kui on vaja, siis pöörduvad professionaalide poole. Nad aitavad adapteerida, näiteks üliõpilasi, kes kuuluvad vähemusgruppidesse, ülikooli. (ibid.)

Teises ülikoolis kasutatakse õpiabi (Supplemental Instruction) kui katkestamise ennetamise meetodit. Selle programmi eesmärk on suurendada üliõpilaste edukust keerukate ainekursuste puhul. Idee on selles, et üliõpilased saavad arutleda läbitud teemat ning vahetada oma ideid. Õpiabi programmis osaleb 5-15 üliõpilast esimesel kursusel ning üks üliõpilane teisel või kolmandal kursusel. Vanem üliõpilane on nagu juht. Üliõpilane ei ole õpetaja, vaid tema eesmärk on selgitada mõnesid keerukamaid küsimusi aine raames. Ta võib seda teha erinevate meetoditega, näiteks esitada küsimusi, viia läbi grupitööd jne. Sellega üliõpilased saavad rohkem läbinud ainekust aru ning see aitab arendada sotsiaalseid oskusi. Kui vaadata programmi tulemusi, siis on näha, et osalenud üliõpilased oli edukamad matemaatikaeksamil. Programmis osalenud üliõpilastest läbis eksami 70%, aga mitteosalejatest sooritasid 55%. Samuti osalejatest 79% täitis strateegilise eesmärgi saada vähemalt 40 EAP-d esimese aasta lõpuks, aga mitteosalejatest 55%. (Malm jt 2010)

1.2.5. Meetmed Saksamaa näitel

Saksamaal riik toetab üliõpilast rahaliselt. Haridus- ja Teadusministeerium toetab aastani 2020 kahe miljardi euroga õppetingimuste ja õppekvaliteedi parandamist 186 kõrgkoolis. See meetod on oluline eelkõige üliõpilastele, kellel on halb majanduslik olukord ja kellel on suurem risk katkestada ülikooli õpingud võrreldes jõukamate õpingukaaslastega. Glocker on näidanud, et finantstoetuse ja õppimiseaja vahel on seos. Kui üliõpilane saab riiklikku toetust, siis ta lõpetab ülikooli kiiremini kui vanemate ja erasektori toel õppivad üliõpilased. Sellest on näha, et rahaline toetus soodustab kõrgharidusõpinguid edukalt lõpetama. (Glocker 2011)

1.2.6. Meetmed Soome näitel

Riiklikul tasandil Soomes ei kasutata meetmeid, et ennetada üliõpilaste õpingute katkestamist, vaid riik toetab üliõpilast selles mõttes, et Soomes on tasuta kõrgharidus ning suured õppetoetused. Üldiselt üliõpilased katkestavad ülikooli esimesel aastal ja

seepärast ülikoolid on keskendunud sellele, et aidata üliõpilastel toime tulla õpingutega. Ühes ülikoolis on esimese aasta programm, mis on suunatud sellele, et kaasata uusi üliõpilasi kaasüliõpilaste ja akadeemilisse kogukonda. Programmi käigus üliõpilased saavad tutvuda ülikooli traditsioonide, tavade terviseürituste ja sissejuhatavate kursuste abil. Taotletakse, et üliõpilased tunneks end akadeemilise pere osana. Esimese kursuse jaoks on esimestel kuudel väga olulist rolli mängivad tuutorid ning pärast mängib õppejõud olulist rolli. Programmi raames koostavad kõik üliõpilased tuutori ja õppenõustaja abiga oma õppeplaani, et oleks kergem saada oma eesmärged ning planeerida aega. See abi ei piirdu esimese õppeaastaga, vaid erinevad abielemendid jätkuvad järgnevatel aastatel. (Jocey 2013)

Soomes arvestatakse, et kui vastuvõtutingimused on ranged, siis see töötab nagu katkestamise ennetamise meetod. Kui konkurents on suur, siis see motiveerib üliõpilast ülikooli lõpetama. Samuti on näha, et ülikoolides, mis praktiseerivad sellist meetodit, on väljalangenute arv madal. (Hiltunen 2009)

Häkkinen arvates, kui üliõpilane tahaks sisse astuda konkreetsele erialale ja seal on ranged vastuvõtutingimused, siis noor peab astuma sellele erialale mitu korda. Kui üliõpilane ei saa sisse sinna, kuhu ta tahtis, siis üliõpilane valib teise vähem populaarse eriala. Järgmisel aastal üliõpilane proovib veel sisse astuda erialale, kuhu ta tahtis alguses õppima asuda ning kui mõne aasta pärast üliõpilasel õnnestub eelistatumale erialale sisse astuda, siis ta katkestab õpingud vähem populaarsel erialal. Seepärast ei saa väita, et ranged sisseastumistingimused töötavad katkestamise ennetamise meetodina hästi. (Häkkinen 2004)

1.2.7. Meetmed Suurbritannia näitel

Suurbritannias tegutseb Higher - Education - Academy (HEA). HEA on loodud, et töötada välja soovitused ja ettepanekud, kuidas vähendada üliõpilaste katkestamist ja parandada õppimise kvaliteedi. HEA koostöös ülikoolidega kaardistab ja hindab missugused katkestamise ennetamise meetmed töötavad ja missugused ei tööta. (The Higher Education Academy ametlik lehekülg) Gallimore jt arvates on väga tähtis, et õpilasel on realistlikud ootused ning teadmised eriala valiku suhtes. Kui üliõpilase ootused ei ole kooskõlas reaalsusega, siis see võib viia katkestamiseni. Mõned õpilased ei tea, kuhu nad tahavad sisse astuda, sest neil puudub arusaamine, millise karjääri nad võivad endale ehitada pärast ülikooli lõpetamist. Et parandada sellist olukorda, ülikoolid peavad korraldama avatud uste päevad ning külastama koole, et rohkem informeerida õpilasi erialade kohta. Erinevates ülikoolides kasutatakse erinevaid lähenemisviise, et

luua ülikoolist ootused. Mõned kasutavad e-mentoreid ja e-gruppe, et enne kui üliõpilane sisse astub, ta võiks saada aru mis teda ootab. Mõned ülikoolid kasutavad küsimustikke, et õpilane saaks hinnata oma sobivust õppekava nõuetest lähtuvalt. Samuti on väga levinud tutvumisnädal, kus õpilased saavad tutvuda ülikooli, üliõpilaste, eriala. (Gallimore jt 2014)

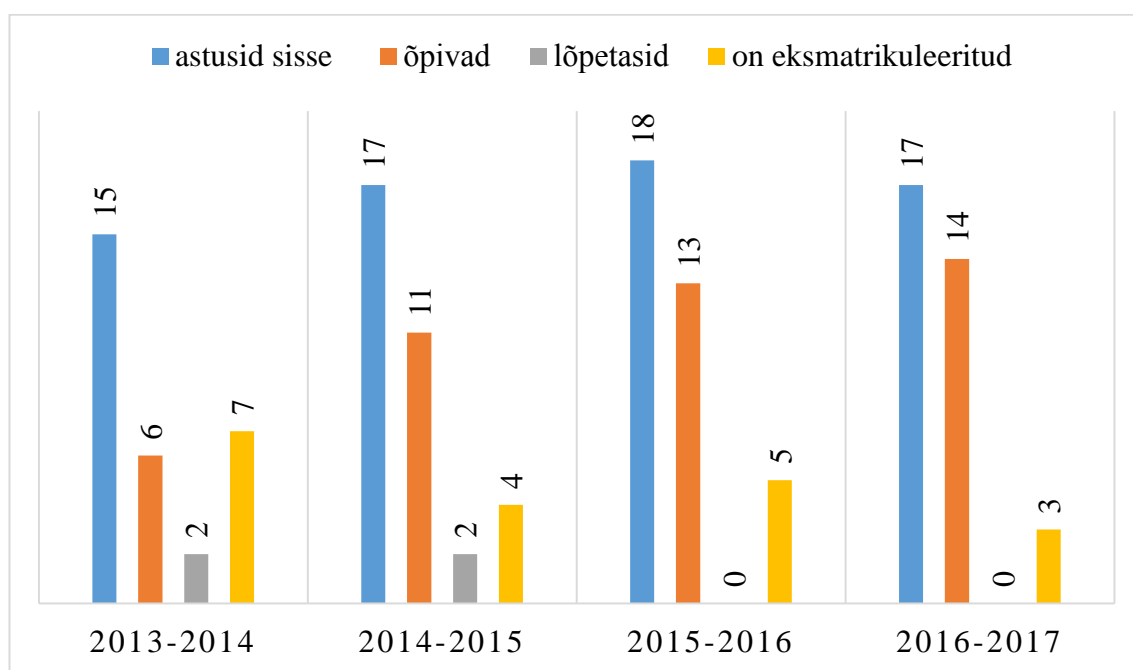
Õppimise jooksul ülikoolid toetavad üliõpilast. Nendel on tugigrupid, kes aitavad üliõpilastel toime tulla raskustega. Samuti kui üliõpilastel on probleeme mingi ainega, siis võib koostada individuaalse õppeplani ning vajadusel määrata lisaõpe. (ibid.)

2. KATKESTAMISE VÕIMALIKUTE PÕHJUSTE JA ENNETAMISE MEETMETE UURING

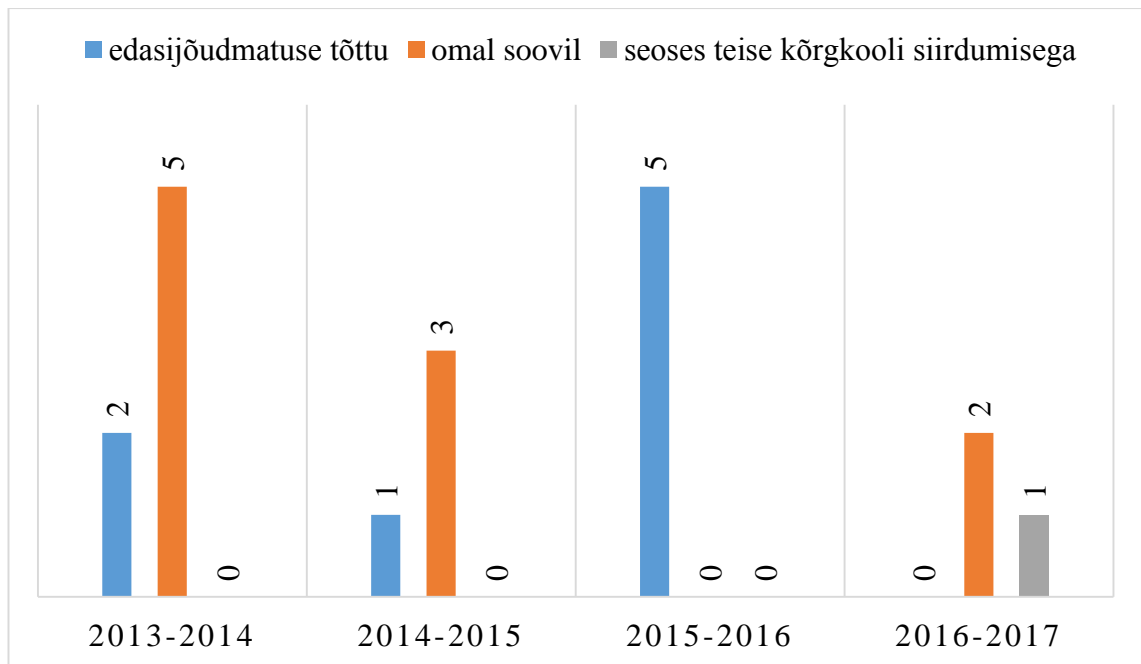
2.1. Tartu Ülikooli Narva kolledži Noorsootöö õppekava

Tartu Ülikooli Narva kolledžis on noorsootöö-alane õpe pika traditsiooniga. Esimene noorsootöö õppekava avati 2004. aastal. Kuni 2014. aastani oli õppekava 4-aastane ja õppekava raames pakuti lisaerialasid sotsiaalpedagoog või kohaliku omavalitsuse korraldus. Alates 2014. aastast toimib rakenduskõrghariduse õppekava („Noorsootöö“, 210 EAP, kestus 3,5 aastat).

Tulenevalt nõudest vastata õppurite ja tööturu arenevatele vajadustele, eesmärgist suurendada ainete ja valdkondade ülest koostööd ning soovist arendada välja tõhus õppekorraldus, algatati 2016/17. õppeaastal noorsootöö õppekava arendamise protsess. (Noorsootöö õppekava eeltaotlus 2017)

Joonis 1. Üliõpilaste lõpetamise statistika noorsootöö õppekaval.

Joonis 2. Õpingute katkestamise põhjused noorsootöö õppekaval.

Lähtudes Noorsootöö õppekava üliõpilaste statistikast on eksmatrikuleerimise protsent kõrge ja uue õppekava loomisel on tähtis arvestada ka võimalike õpingute katkestamise põhjustega ning üliõpilaste arvamustega tugimeetmete osas. See kõik aitaks uuel õppekaval ennetada õpingute katkestamist. Uuringus autor selgitab välja noorsootöö üliõpilaste arvamuse nii võimalike katkestamise põhjuste kui ka tugimeetmete kohta. Autor vaatab koos üliõpilastega Tartu Ülikooli siseauditi poolt pakutud ja teiste riikide rakendatud meetmeid, mis on esitatud teoreetilises osas.

2.1.1. Uuringu eesmärk ja ülesanded

Teoreetilises osas on käsitletud õpingute katkestamise teemat. 2017. aastal tegi Tartu Ülikool uuringu, kust selgusid õpingute katkestamise peamised põhjused. Uuriti, millised sotsiaalteaduste valdkonna struktuuriüksustes rakendatud meetmetest toetavad kõrgkooliõpingute edukat lõpetamist ning kas õpingute katkestamise vähendamiseks rakendatud meetmed on tõhusad ja piisavad. Uuringus osalenud õpingud katkestanud üliõpilased andsid soovitusi ülikoolile (programmijuhtidele, prodekaanile, õppekorralduse spetsialistile, õppeosakonna juhatajale, struktuuriüksuste juhtidele), et vähendada väljalangevust. (Mehilane jt 2017)

Käesolev uuring erineb selle poolest, et uuring on suunatud Tartu Ülikooli Narva kolledži noorsootöö eriala üliõpilastele. Tartu Ülikooli siseaudit viis läbi uuringu üliõpilastega, kes juba katkestasid ülikooli, kuid käesolev uuring on suunatud üliõpilastele, kes praegu

õpivad Narva kolledžis. Tegemist on uuringuga, mis põhineb ainult ühele õppekavale ja just üliõpilaste arvamusele, lähtudes nende isiklikust kogemusest.

Teoreetilises osas on käsitletud õpingute katkestamise ennetamise meetmeid, mida kasutatakse mõnes Euroopa Liidu riigis nagu Hispaania, Hollandi, Iirimaa, Rootsi, Saksamaa, Soome ja Suurbritannia. Uuringus koos respondentidega autor käsitles mõnd meedet, selleks, et uurida üliõpilaste arvamust nende meetmete rakendamiseks. Mõned meetmed kattuvad Tartu Ülikooli siseauditi uuringutulemustes tehtud ettepanekutega. Uuringu eesmärgiks on selgitada välja õpingute katkestamise võimalikud põhjused ja katkestamise ennetuse tugimeetmed TÜ Narva kolledži noorsootöö eriala üliõpilaste vaatenurgast ning lähtudes eesmärgist teha ettepanekuid TÜ Narva kolledži noorsootöö õppekava arendamiseks.

Eesmärgist lähtuvad teoreetilises osas käsitletule toetuvad uurimisküsimused:

1. Kas üliõpilased on varem katkestanud õpinguid, kui jah, siis mis põhjustel?
2. Millal hakkavad üliõpilased mõtlema õpingute katkestamisele ja miks üliõpilased katkestavad õpingud?
3. Mis toetab üliõpilasi õpinguid jätkama? Kuidas võib peatada õpingute katkestamised?
4. Milliseid siseauditi õpingukatkestamise meetmeid võiks rakendada Tartu Ülikooli Narva kolledži noorsootöö eriala üliõpilaste puhul?
5. Milliseid Euroopa Liidu õpingukatkestamise meetmeid võiks rakendada Tartu Ülikooli Narva kolledži noorsootöö eriala üliõpilaste puhul?
6. Mida võivad noorsootöö eriala üliõpilased soovitada kolledžile, et vähendada katkestamisi?

2.1.2. Uuringu metoodika

Eesmärgist tulenevalt sobib uuringu läbiviimiseks kvalitatiivne uurimismeetod.

Kvalitatiivne analüüs tähendab seda, et andmed, nende töötlemine ja järeldused ei ole seotud arvuliste näitajaga. Kvalitatiivne uurimistöö on mõeldud teadmiste hankimiseks. Kvalitatiivse uurimuse korral püütakse vastata küsimustele miks ja kuidas ning mis andmeid saadakse intervjuu ja sõnalise suhtlemise kaudu. Selle meetodi kaudu võib teada saada infot selle kohta, mida inimene mõtleb. (Laherand 2008: 21) Käesoleva uuringu jaoks sobib selline meetod sellepärast, et selline uurimine on suunatud üliõpilaste arvamusele ja arvulised näitajad selles uurimises pole olulised.

2.1.3. Uuringu andmekogemusviis

Käesolevas töös autor kasutas kvalitatiivset uurimismeetodeid nagu poolstruktureeritud rühmaintervjuu. Autor valis poolstruktureeritud rühmaintervjuu seetõttu, et intervjuus osales väike hulk inimesi ja andmete kogumise viisiks see intervjuu tüüp sobib. Osalejad võiksid arutada, täiendada, tasakaalustada ning parandada üksteise öeldut.

Oli ka tehtud individuaalne elektrooniline küsitlus, et teised üliõpilased, kes ei saanud osaleda rühmaintervjuus, saaksid ka kirjutada oma arvamuse selle teema kohta.

Kuna uuring on suunatud üliõpilaste arvamusele, siis autoril võivad tekkida lisaküsimused, mis ei ole plaanis varem. Rühmaintervjuus on palju ootamatusi. Vastajad võivad täiendada teiste vastajate vastuseid. Võivad tekkida ka vaidlused. Samuti võib tekkida olukorda, kui vastaja esimesel korral vastab ühtmoodi, kuid muudab pärast esialgset arvamust.

Lepik koos kolleegidega leiab, et poolstruktureeritud intervjuu tähendab seda, et seal kasutatakse varem koostatud küsimusi ja kava, kuid võib intervjuu läbiviimisel muuta küsimuste järjekorda ja küsida täpsustavaid küsimusi. Seda intervjuud võib pidada subjektiivseks, sest vastused on spontaansed ja vastajad toetuvad oma teadmistele ja kogemustele. (Lepik jt 2014)

Vihalemm arvab, et rühmaintervjuu on suunatud kitsale teemafookusele. Rühmaintervjuus on moderaator, kes peab hoidma vestlust kindlates aja- ja teemaraamides. Ta peab jälgima, et vestlus toimuks sotsiaalsest survest vabas õhkkonnas. Rühmaintervjuus tavaliseks informantide arvuks loetakse 6–8 inimest, kuid tehakse ka väiksemaid ning suuremaid rühmi. Sobivaks kestuseks peetakse 1,5–2,5 tundi. (Vihalemm 2014)

Harro-Loit pöörab tähelepanu, et rühmaintervjuu puhul on väga oluline läbimõeldud küsimuste plaan. Tavaliselt kasutatakse semistruktureeritud intervjuu meetodit. See tähendab, et küsimused on ettevalmistatud intervjuust, vaid küsija laiendab ja täpsustab küsimusi intervjuu käigus vastavalt intervjuueeritavate poolt antud vastustele. (Harro-Loit 2011: 20)

Uverskaja leiab, et elektrooniline küsitlus on kõige sagedam uurimisviis. See meetod annab võimaluse saada vastused ka tagasihoidlikelt inimestelt. (Uverskaja 2011)

2.1.4. Uuringu kogum ja valim

Rämmer arvates uuringutes uuritakse harva kogu populatsiooni, sest suur objektide hulk teeb uurimise keerukaks. Valim on objektide väikseim hulk, mis valitakse koguhulgast, et uurida midagi. Valimi moodustamisel püütakse minimeerida valimi erinevust üldkogumist, et vältida vea tõenäosust ja uurimistulemused oleksid usaldusväärsed. (Rämmer 2014)

Autor ise õpib Tartu Ülikooli Narva kolledžis noorsootöö erialal ja tunnend kõiki üliõpilasi, kes õpivad Narva kolledžis noorsootöö erialal.

Uuringu kogum on Tartu Ülikooli Narva kolledži noorsootöö õppekava üliõpilased. Varem esitatud statistika alusel õpib seisuga 14.01.2018 kokku õppekaval 63 üliõpilast.

Valimi moodustamisel lähtub autor teoreetilisest osast, kust selgusid erinevad katkestamise põhjused. Selgus, et üliõpilaste taust mõjub ka õpingukatkestamisele, seega valis autor üliõpilased, kellel on erinevad huvid, hobid, erinev elustiil. Kellelgi on lapsed, keegi töötab või õpib teises õppeasutuses, keegi ainult õpib Narva kolledžis, mõni õpib mitmendat korda. Autor püüdis valida erineva eluviisiga erinevas vanuses inimesi, et teada saada katkestamise põhjusi ja leida soovitusi, kuidas ennetada või vähendada katkestamisi võimalikult erineva taustaga üliõpilaste puhul. Tänu sellele autor sai teada, kuidas erinevas vanuses ja erinevates olukordades mõistetakse katkestamise põhjusi ning pakutakse ennetamise meetmeid.

Uuringus osales 11 üliõpilast, kolm neist vastas kirjalikult. Et teha poolstruktureeritud rühmaintervjuud, valis autor 8 üliõpilast noorsootöö erialalt. Et kaasata üliõpilast intervjuus osalema, kasutas autor Facebooki. Autor edastas üliõpilastele informatsiooni, et lõputöö kirjutamise jaoks on vaja läbi viia intervjuu üliõpilastega, kes praegu õpivad Tartu Ülikooli Narva kolledžis noorsootöö erialal. Kui üliõpilased andsid oma nõusoleku osaleda intervjuus, pakkus autor kuus kuupäeva, millal võiks teha intervjuu. Üliõpilased kirjutasid kuupäevad, millal nad saavad osaleda. Kui kõik üliõpilased olid andnud vastuse, valis autor ühe kuupäeva, millal kõik üliõpilased saavad osaleda intervjuus. Üliõpilased olid esimeselt, teiselt, kolmandalt ja neljandalt kursuselt. Igalt kursuselt oli kaks üliõpilast.

Autor uuris üliõpilaste arvamusi nende isiklike kogemuste põhjal. Intervjuus üliõpilased jagasid oma isiklike kogemusi.

2.1.5. Uurimisprotseduuri ja andmete töötlemise meetodi kirjeldus

Grupiintervjuu viis autor läbi 11. detsembril 2017. aastal Tartu Ülikooli Narva kolledžis. Intervjuu kestis üks tund ja 18 minutit, osalesid nii mehed kui ka naised (kolm meest ja viis naist). Üliõpilasi intervjueris autor ise. Eesmärgi saavutamiseks oli vaja üliõpilaste arvamusi ja autor ei küsinud isiklike andmeid jne.

Lähtudes Lepik ja tema kolleegide arvamusest, et intervjueritav peab teadma, kus, kes ja milleks ning millistel tingimustel tema sõnu kasutab (Lepik jt 2014), enne intervjuu läbiviimist, intervjuerija seletas mille jaoks ta teeb intervjuud ja milles seisneb üliõpilaste osalus. Autor informeeris osalejaid, et kogu informatsioon, mida nad annavad on anonüümne ja nende sõnu kasutab autor ainult oma lõputöös. Uurija samuti ütles, et intervjuu käigus ta kasutab diktofoni analüüsi koostamiseks ning peale lõputöö kaitsmist autor kustutab salvestuse jäädavalt.

Osalemine intervjuus oli vabatahtlik ja intervjueritaval oli õigus mitte vastata küsimustele või katkestada intervjuu hetkel, kui ta tunneb soovi selleks ehk autor lähtus eetikast. Käesolevas rühmaintervjuus üliõpilastel oli sõnavabadus, nad said vastata küsimustele igal ajal. Oli ainult üks kokkulepe, et kui üks üliõpilane räägib, siis teised peavad kuulama ja pärast kui rääkija lõpetab, siis teine võib lisada vastuse või väljendada oma arvamust. Uurija ei sundinud üliõpilasi küsimustele vastama. Kui keegi ei tahtnud vastata mõnele küsimusele, siis see oli üliõpilase õigus.

Väga oluline on motiveerida inimesi, et nad tahaksid osaleda intervjuus. Käesolevas intervjuus oli kirjutatud, et üliõpilaste arvamus võib muuta nende õpingute olemust Tartu Ülikooli Narva kolledžis, sest nende vastuste abil autor valmistab ette soovitud kolledžile, et ennetada õpingute katkestamist Narva kolledžis.

Vestluse käigus uurija kasutas ettevalmistatud küsimusi (vt Lisa 1) ning esitas täpsustavaid küsimusi.

Autor kasutas diktofoniga salvestatud intervjuud. Ta oli tuttav vestluse sisu ja osalejate häälega ja seepärast autor võib võimalikult täpselt edastada infot kirjalikult.

Et üliõpilased tahaksid osaleda elektroonilises küsitluses on vaja ka kirjutada, et küsitluses osalemine on anonüümne. Küsitluse jooksul autor ei küsi osalejate nime, aadressi, isikukoodi ja kursust, kus praegu üliõpilane õpib. Vastuse järgi ei saa määrata, kes vastas küsimustele. See info esitas autor enne küsitlust. Samuti autor ütles, et küsitlus võtab umbes tundi.

Tulemuste analüüsimiseks valis autor kvalitatiivne sisuanalüüs, sest eesmärgi täitmiseks pole olulised arvulised näitajad. Valiku põhjenduseks on Laherand arvamus, et kvalitatiivne sisuanalüüs võimaldab keskenduda teksti sisule ja kontekstilisele tähendusele, mis annab võimaluse sügavamalt uurida teemat, mõista vastanute arvamusi ning rohkem saada uuritavast teemast aru. (Laherand 2008)

2.2. Uurimistulemuste analüüs

Tsitaatidest objektiivsema ülevaate saamiseks on kasutatud järgmisi transkriptsioonimärke: *kursiiv* – intervjueeritava kõne; alla joonitud kiri – rõhutatud koht; (.) – lühike, aga selgesti eristuv paus.

Respondendid, kes osalesid rühmaintervjuus, on kodeeritud ja nummerdatud (Üliõpilased Ü1-Ü8).

Elektroniline küsitluse vastajad on samuti kodeeritud ja nummerdatud (Üliõpilased Ü9-Ü11).

Kas te olite õppinud kõrgharidussüsteemis enne kui astusite Tartu Ülikooli Narva kolledži noorsootöö erialale? Kas te katkestasite õpingud?

Kaks üliõpilast üheteistkümnendaks õppisid varem, enne kui astusid Tartu Ülikooli Narva kolledži noorsootöö erialale. Mõlemad neist katkestasid oma esimesed kõrgkooliõpingud. Teoreetilises osas on välja toodud, et enam kui pooled üliõpilastest katkestavad esmakordsed õpingud (Must jt 2015). Autor arvab, et sisseastumisel tuleb välja selgitada, kus üliõpilane varem õppis ja mis põhjustel ta katkestas õpingud. Ka Pilli ja tema kolleegid kinnitavad, et katkestamise vähendamisel ülikool võiks rohkem huvitada üliõpilaste elust (Pilli jt 2008).

Mis põhjus mõjutas, et te katkestasite õpingud? Mis võiks aidata, et te ei katkestaks õpinguid?

Mõlemad üliõpilased ütlesid, et peapõhjus on huvi kadumine. Õpingute jooksul üliõpilased said aru, et see eriala ei sobi nendele ja nad ei taha tegeleda sellega tulevikus.

//...Mul kadus huvi, sest ma sain aru, et see eriala ei sobi mulle ja (.) parem varem katkestada, kui pärast kahetseda...// (Ü2)

//...Sain aru, et see pole minu jaoks, läksin tööle, aga (.) katkestamise põhjus ei olnud töö, vaid huvi kadumine...// (Ü5)

Vastused toetavad Must ja tema kolleegide arvamust, et üliõpilasi, kes katkestavad ülikooli, iseloomustab rohkem huvi kadumine. Huvi kadumine on seotud sellega, et õpingute jooksul üliõpilane saab aru, et õppekava ei ole huvitav ning valitud õppekava ei vasta ootustele. (Must jt 2015)

Kui vaadata Tartu Ülikooli siseauditi tulemusi, põhjendati katkestamisi sellega, et õpingute ajal üliõpilased said aru, et eriala ei sobi nendele ja nad ei taha töötada selles valdkonnas, sest nende huvide ning isiksuseomaduste vahel on vastuolud. Nii vastas 23% katkestajatest.

Siseauditist on näha ka see, et katkestajate seas on üheks oluliseks põhjuseks huvi kadumine. 25% üliõpilastest valisid katkestamise põhjenduseks nii huvi kadumise kui ka järelduse, et nad ei näinud kasulikku õpitavas. (Mehilane jt 2017)

Üliõpilased viitasid intervjuus, et huvi kadumine toimus ka seepärast, et õpetamise viis ei sobinud nendele.

//...Oli ebahuvitav õppeprogramm, sest mõnel ainel oli nimetus erinev, kuid sisu oli sama...// (Ü2)

//...Igav on istuda loengus ja kuulata (.) praktika puudus...// (Ü5)

Ka uuring „Haridustee valikud ning õpingute katkestamise asjaolud Eesti kõrghariduses“ kinnitab, et katkestajaid iseloomustab rohkem huvi kadumine. Huvi kadumine on seotud sellega, et õpingute jooksul üliõpilane sai aru, et õppekava ei olnud huvitav ning valitud õppekava ei vasta ootustele. (Must jt 2015)

Saame kinnituse ka teoreetilises osas käsitletud Roosmaa ja tema kolleegide arvamusele, et ülikool võib aidata motiveerida üliõpilasi, et nad tahaksid õppida ülikoolis õpingute lõpuni. Selleks on vaja tõsta üliõpilaste motivatsiooni huvitavate ainete abil. Huvi kadumise põhjustab ka see, et mõned õppejõud kasutavad ainult loenguvormi ja ei kasuta nüüdisaegseid tehnoloogiaid. (Roosmaa jt 2015)

Kas te olete mõelnud kunagi sellele, et katkestada õpingud TÜ Narva kolledžis noorsootöö erialal?

Peaaegu pool respondentidest vastas, et on mõelnud katkestada õpingud Tartu Ülikooli Narva kolledžis noorsootöö erialal.

Küsimused nendele, kes tahtsid katkestada ülikooli: millal mõtlesite esimest korda sellest (kursus ja kui palju aega on möödas alates sisseastumisest); kui palju kordi olete mõelnud katkestamisest; missugused olid põhjused; mis/kes toetas teid jätkama õpinguid?

Kaks üliõpilastest tahtsid katkestada õpingud esimesel kursusel, kui oli läbitud 9 kuud alates sisseastumisest. Teised üliõpilased tahtsid katkestada teisel (1 üliõpilane),

kolmandal (1 üliõpilane) ja neljandal kursusel (1 üliõpilane). Üliõpilased tahtsid katkestada õpingud, kui oli läbitud 12 kuud, 2,5 aastat, 3,5 aastat.

Kaks üliõpilast viiest mõtlesid katkestada õpinguid mitu korda. Üks üliõpilane mõtles sellele kaks korda. Ta põhjendas oma mõtteid sellega, et õppekava ei vastanud ootustele ja tunniplaan ei sobinud.

„Õppeprogramm ei vasta ootustele. Programmis on palju õppeaineid, mis ei ole seotud erialaga. Kahjuks mul ei sobi tunniplaan, sest väga raske on õppida õhtul.“ (Ü9)

Tartu Ülikooli siseauditi põhjal katkestasid 27,7% vastanutest selle tõttu, et õppetöö oli halvasti korraldatud, tunniplaan ei sobinud. (Mehilane jt 2017)

Üks üliõpilane mõtles katkestamisest kolm korda. Ta selgitas, et teda segas töö ja kolledžis on suur õppekoormus.

„Iga kord põhjus on sama. Väga raske on täita õppekoormust. Kolledžis on väga palju iseseisvaid töid (kodutööd, elektroonilised seminarid jne). Mul on vaja ka ühitada töö ja õppimine.“ (Ü10)

Kolm üliõpilast mõtlesid katkestamisest ühe korra. Nende põhjused olid: suur õppekoormus; ajaressurss, sest mõned töötavad ja õpivad samal ajal; probleemid lõputööga; õppekava ei vasta ootustele; ebahuvitavad ained. Uuring „Õpingute katkestamise põhjused ja õpingutega jätkamise motivatsioon“ kinnitab, et peamised põhjused, mis on seotud ülikooliga, mille tõttu üliõpilased tahavad katkestada ülikooli on: liialt teoreetilised õppeained, ebahuvitavad õppeained, ootustele mittevastav õppekava. (Šults 2015) Intervjuust on näha, et probleemid lõputööga on olemas ka noorsootöö erialal. Probleemid lõputööga tekivad viimase kursuse üliõpilastel. See on ka levinud põhjus. Tartu Ülikooli siseauditis 27,7% katkestajatest märkisid, et nendel olid probleemid lõputöö teema, juhendaja leidmise ning ebapiisava juhendamisega. (Mehilane jt 2017) Uuring „Õpingute katkestamise põhjused ja õpingutega jätkamise motivatsioon“ kinnitab ka, et probleem olemas, et mõned üliõpilased katkevad õpinguid seoses lõputöö raskusega ning juhendajaga seotud põhjustel. (Šults 2015)

//...Mõned ained on samasugused (.) minu huvi on kadunud, sest ma mäletan kolme ainet samasuguse sisuga.// (Ü7)

//...Ma ei näe mõtet selles, kui õppejõud annab kodutööks kirjutada 30- leheküljese referaadi ...// (Ü7)

//...Raske on leida õppejõudu, kellega kirjutada lõputöö. Pakutud teemad on ebahuvitavad ja probleem on selles, et kõik õppejõud ei taha süveneda valitud teemasse.// (Ü1)

//...Mul ei meeldi seda, et mõnedel päevadel on osa õppeaineid on hommikul ja osa õhtul. On vaja midagi teha 4 tundi, et oodata järgmist õppeainet.// (Ü3)

Kõige levinum põhjendus on samaaegse töötamise ja õppimise tõttu tekkinud ajapuudus. Teoreetilises osas on mainitud, et statistikaameti andmete põhjal 31% üliõpilastest katkestasid õpingud tööga seotud põhjuste tõttu. (Statistikaamet 2016) Mägi ja tema kolleegid leidsid, et õpingu katkestamise kõige levinum põhjus on töötamine. (Mägi jt 2011) Töötamine vähendab õppimiseks vajalikku aega. Üliõpilane panustab rohkem aega töötamisele ja ta ei saa pühenduda õppimisele. Nendel üliõpilastel tekkib ajakonflikt ja üliõpilaste ees on valik, kas pühenduda töötamisele või õppimisele. (Tugim 2008) Siseauditist, mille tegi Tartu Ülikool, on näha, et kui üliõpilane töötab ja õpib samal ajal, siis otsustab ta sageli töötamise kasuks, et majanduslikult toime tulla. Nii vastasid 35,5% vastajatest. (Mehilane jt 2017)

//...Mind segas töö, kuid ma leidsin teise töö, kus on paindlik töögraafik.// (Ü3)

Et otsuse õpingud katkestada või mitte tegid üliõpilased iseseisvalt. Mõned üliõpilased tahtsid lõpetada ülikooli vaatamata sellele, et nendel on mõtteid katkestada ülikooli õpingud. Nad tahaksid töötada erialal ja kõrgharidus on väga oluline, et leida tööd noorsootöö valdkonnas. Paljudel oli kahju lahkuda kolledžist, sest nad olid kulutanud oma aega õppimisele. Mõned jätkasid õpinguid, sest nad ei teadnud, millega nad tahaksid tegeleda. Kui nendel oleks plaane, ideid, kellena nad tahaksid töötada, siis võibolla mõned oleks katkestanud õpingud. Samuti kõik otsustasid, et kõrgharidus on väga vajalik tulevikuelus. Isegi kui mõned üliõpilased ei tahaks töötada valitud erialal, mõtlevad nad siiski, et kõrgharidus toob nendele kasu, kui nad pärast õpinguid otsivad tööd. Samal ajal suur oli mõnedele motivatsiooniks viia lõpuni see, mida nad juba alustasid. Üliõpilased, kes vastasid nii, ütlesid, et nad jätaavad tegemata mõned muud asjad, kuid kõrghariduse saamine on justkui eesmärk, et tõestada endale, et nad suudavad alustatu lõpetada.

//...Tahaksin töötada oma erialal. Mulle meeldib töötada noortega. Et saada töö, mis mulle meeldib, mul on vaja kõrgharidust.// (Ü1)

//...Ma tahan saada kõrgharidust. Ma juba õppisin enne, kui astusin sisse Narva kolledžisse. Ma saan aru, et kõrgharidus on väga oluline tööturul.// (Ü3)

//...Tahan lõpetada ülikooli, sest ma olen kulutanud palju aega siin (.) on vaja minna lõpuni...// (Ü7)

//...Mul oli soov saada kõrgharidus ja töötada noorsootöö valdkonnas...// (Ü9)

//...Mul oli sisemotivatsioon saada kõrgharidus. Samuti oskus kokku leppida õppejõududega peatas mind katkestamast...// (Ü10)

Üliõpilased, kes ütlesid kellelegi, et nad tahaksid katkestada ülikooli said suure toetuse vanemate, klassikaaslaste, sõprade poolt. Aga mõned ei rääkinud oma katkestamis mõtetest kellelegi ja tulid ise toime. Üks üliõpilastest vastas, et üks kord peatas teda kolledži toetus. Üliõpilane töötab ja õpib samal ajal ja temal on piiratud ajaressurss. Üks õppejõududest loobus ühest kodutööst, sest üliõpilased ei jõudnud kirjutada seda tööd. Õppejõud andis teise ülesande, aga väiksema mahuga. Üliõpilased, kes osalesid uuringus „Õpingute katkestamise põhjused ja õpingutega jätkamise motivatsioon“, arvavad ka, et ühe olulise põhjusena võib nimetada ka õppejõudude tegevust ning nende suhtumist üliõpilastesse. Mõned üliõpilased on vajanud õppejõudude toetust, et toime tulla õppimisega seotud probleemidega. Mõnedel üliõpilastel on väga vajalik tunda, et õppejõud on huvitatud tema juhendamisest ja on valmis aitama ning toetama teda. (Šults 2015) Teine üliõpilane rõhutas, et kui temal tekkisid mõtted katkestada ülikool, siis ta pöördus programmijuhi poole. Programmijuht toetas teda ja pärast soovitas pöörduda psühholoogi poole, kes töötab Narva kolledžis. Psühholoog ei toetanud üliõpilast, vaid ainult soovitas võtta akadeemilise puhkuse, et puhata. Hollandi ülikoolid kasutavad õppenõustamist. Nõustajad mängivad olulist rolli üliõpilaselus. Nende osalemine tudengite elus võib vähendada ülikooli katkestamist, sest nad saavad läbi viia vestlusi, et arutleda probleemide üle ning toetada üliõpilast rasketes situatsioonides. (Van Stolk jt 2007) Autori arvates on vaja rakendada mõnesid tugimeetmeid nagu nõustamist.

//...Psühholoog ütles mulle: "Võtke akadeemiline puhkus, kui olete väsinud ja tahate puhata". See oli kogu nõustamine...// (Ü10)

Küsimus nendele, kes ei ole mõelnud katkestamisest mitte kunagi: mis motiveerib teid õppima ja mitte mõtlema õpingute katkestamisele?

Peamotivatsioon üliõpilastele on see, et nad tahavad saada kõrgharidust. Paljud uuringus osalejatest ütlesid, et õppimine ülikoolis on oluline etapp nende elus.

//...See on täiskasvanu elu, mille deviis peab olema: ma pean, ei tohi ennast haletseda...// (Ü2)

//...Ma arvan, et minu eas peab olema kõrgharidus...// (Ü8)

//...Mind motiveerib mõte lõpetada alustatu...// (Ü6)

Kõrgharidust peetakse väga oluliseks elus. Osalejad arvavad, et kui inimestel on kõrgharidus, siis on neil rohkem võimalusi leida hea töökoht, võib leida prestiižse töö suure palgaga.

//...Kõrgharidus tähendab raha...// (Ü5)

//...Kõrghariduseeta ei saa leida head tööd...// (Ü8)

//...Motiveerib raha, mida ma võin teenida kõrgharidusega...// (Ü6)

//...Tahan olla otsitud tööturul...// (Ü4)

Väga oluline aspekt üliõpilaste elus on kursusekaaslased, kes on väga head motivaatorid. Osalejad arvavad, et kui grupis on sõbralik õhkkond, on kergem õppida. Nad saavad toetada teineteist ja samuti aidata saada aru mõnest teemast. Teised riigid nagu Hispaania, Holland, Rootsi, Soome, Suurbritannia kasutavad tugigruppe ja mentorlust. See aitab üliõpilastel toime tulla raskustega õppetöös.

//...Ma arvan, et minu kaaslased on väga sõbralikud. Kui ma puudusin loengutest, siis ma võisin alati küsida kaaslaseid, mida loengus tehti ja ma sain alati vastuse. Me arutleme kõigi teemade, millest üle me saime aru halvasti...// (Ü5)

Uuringus, mille tegi Tartu Ülikool teemal „Tudengite väljalangevust vähendavate meetmete rakendamine sotsiaalteaduste valdkonnas“ osalesid üliõpilased, kes katkestasid Tartu Ülikooli. Nad pakkusid õpingukatkestamise ennetamise meetmeid (vt Lisa 1) Valige variandid, millega te olete nõus.

Enamik üliõpilasi valisid variandi rohkem pingutada(õppida) ja aega paremini kasutada/planeerida. Nad väidavad, et see on kõige olulisem aspekt. Mõned üliõpilased õpivad kolledžis ja samal ajal töötavad või õpivad kuskil veel (näiteks kursused). Õpingute ja töötamisega toimetulekuks on nendel vaja hoolikalt planeerida oma aega.

//...Ma olen väga laisk ja ei oska kulutada oma aega õigest ning sellepärast ei jõua teha kõike...// (Ü7)

//...Ma käin kursustel, mis nõuab palju aega ja sellepärast ma ei saa pühenduda ainult kolledžis õppimisele. Kodus on ka kohustused ja sellepärast ajaplaneerimine on kõige olulisem aspekt...// (Ü1)

//...Kui osata planeerida aega, siis oleks vähem probleeme õppekoormusega.// (Ü11)

Teisena üliõpilased soovivad vähendada töökoormust või loobuda töötamisest õpingute ajal ning valida endale sobivam eriala/vahetada eriala või õppevormi. Väga raske on toime tulla topeltkoormusega. Üliõpilased väidavad, et kui töötamine ei anna võimalust hästi õppida, siis oleks parem variant loobuda töötamisest. Kuid mõnikord annab töötamine aru saada võimaluse, et eriala, millel sa õpid, ei sobi sulle. Üliõpilased arvavad, et kui inimene saab aru, et eriala ei sobi, siis on vaja kohe loobuda õppimisest, sest huvi puudus ei ole võimalik lõpetada ülikooli.

//...On vaja valida sobiv eriala (.) kui ma õpiksin näiteks inseneriks, siis ma olen kindel, et ma katkestaksin õpingud.// (Ü1)

Üliõpilane peab tundma huvi eriala vastu, et minna lõpuni. Huvi kadumine on levinum probleem üliõpilaste seas. Väga oluline on suhtuda eriala valikusse tõsiselt. (Must jt 2015)

//...Vähendada töökoormust, sest mõtted, mis olid seotud katkestamisega, tekkisid sellepärast, et mul oli vähe aega õppimiseks.// (Ü3)

Kõige sagedasemad katkestamise ja akadeemilisele puhkusele mineku põhjused on huvi kadumine ja töötamine (Must jt 2015).

Teoreetilises osas käsitletud uuring „Üliõpilaste töötamise fenomen Eesti kõrghariduses“ kinnitab, et tänapäeval on üsna tavaline, kui üliõpilased töötavad ja õpivad samal ajal. Mõned alustavad enne kõrgkooliõpinguid. Uuringu kokkuvõttes tuuakse välja, et töötamine õpingute jooksul omab rohkem negatiivset mõju. Piiratud aja tõttu üliõpilastel on halvemad tulemused, nende eksamitulemused on kehvemad. Paljud üliõpilased väidavad, et nad saavad hakkama topeltkoormusega, kuid tegelikult nendel tekkivad terviseprobleemid, süveneb stress ja sotsiaalsest elust loobumine. Need üliõpilased ohverdavad uneaja, et hakkama saada topeltkoormusega. Õppimine ülikoolis nõuab palju aega ning väga raske töötada ja õppida samal ajal. (Mägi jt 2011) Kui õppe- ja töökoormus on suured, siis üliõpilane peab tegema valiku, mis on tema jaoks olulisem (Šults 2015).

Kolmandaks katkestamise põhjuseks valisid üliõpilased lõputöö teema või juhendaja parema valiku ning otsuse lõputöö valmis kirjutada. Nad arvavad, et juhendajatest sõltub lõputöö kirjutamise protsess. Kui juhendaja toetab ja motiveerib kirjutama, siis kirjutamine läheb kergemini. Samuti on väga oluline, kui juhendaja vastab õigeaegselt. Seda kinnitab ka Tartu Ülikooli siseaudit, kus 27,7% vastanutest märkisid, et nendel olid probleemid lõputöö teema, juhendaja leidmise ning ebapiisava juhendamisega. (Mehilane

jt 2017) Et probleem juhendajatega eksisteerib, seda kinnitab ka, uuring „Õpingute katkestamise põhjused ja õpingutega jätkamise motivatsioon“, milles räägitakse, et mõned üliõpilased katkestavad õpingud seoses raskustega lõputööga ning juhendajaga seotud põhjustel (Šults 2015). Uuringus „Haridustee valikud ning õpingute katkestamise asjaolud Eesti kõrghariduses“ ka räägitakse, et probleemid juhendajaga on üks peamistest põhjustest, miks üliõpilased katkestavad ülikooli (Must jt 2015). Roosmaa ja tema kolleegid leidsid ka, et olulist rolli mängib lõputöö juhendaja. Üliõpilane tahab tunda toetust juhendajatelt. Kui juhendaja ei toeta, siis mõnedel üliõpilastel langeb motivatsioon kirjutada lõputööd. (Roosmaa jt 2015)

//...Väga oluline on kui juhendaja motiveerib ja kõige olulisem minu jaoks, on et ta vastab õigeaegselt.// (Ü1)

//...Kui valida kohe alguses sobiv, huvitav, selge lõputöö teema, siis pärast on vähem probleeme sellega. Nii on ka juhendajal kergem juhendada kirjutamisprotsessi. Väga oluline on, et juhendaja oleks huvitatud teemast. Juhendaja toetus on väga oluline.// (Ü11)

Ainult üks üliõpilastest pidas oluliseks küsida õpingute jooksul rohkem abi ja nõu. Ta arvab, et kolledžis on vähe informatsiooni selle kohta, mis teha õppeainetega, mis ta läbis väljaspool kolledžit. Ta arvab, et selle informatsiooni peaks kolledži töötajad andma juba esimesel kursusel, esimesel semestril.

//...Ma õppisin kahes kohas enne kolledžisse sisseastumist. Ma ei teadnud, et mul võidakse arvestada õppeaineid, mis ma olin läbinud varem. Selle informatsiooni ma sain juhuslikult teistelt üliõpilastelt. Üldiselt, kui tekkisid mingid probleemid, ma ei teadnud, kuhu ma võin pöörduda, sest sellest ei räägitud meile. Ma olen kindel, et see informatsioon peab jõudma üliõpilasteni esimesel kursusel.// (Ü7)

Narva kolledži noorsootöö eriala üliõpilased ei valinud võimalust vahetada elukohta. Nendel meeldib õppida Tartu Ülikooli Narva kolledžis.

Kas teil on veel lisettepanekuid, mis aitaks loobuda õpingute katkestamisest?

Üliõpilaste jaoks on kõige olulisem see, et üliõpilased peavad seadma paika prioriteedid. Kui üliõpilane õpib statsionaaris peab ta aru saama, et see nõuab palju aega. Väga raske on tegeleda millegagi veel samal ajal. Kui üliõpilane tahab saada spetsialistiks peab ta pühenduma õppimisele.

//...Mis on õppimise mõte, kui üliõpilane puudub palju aega kolledžist ja täidab ainult osa programmist. Mis spetsialist temast tuleb?..// (Ü1)

//...Kui üliõpilane tahab töötada, siis on vaja leida selline töö, kus on paindlik töögraafik, et üliõpilane saaks täita kõik kohustused kolledžis (osalemise, kodutööd)..// (Ü8)

Töötamine või õppimine teises kohas ei võimalda õppida Tartu Ülikooli Narva kolledžis täiskoormusega. Ka teoreetilises osas käsitletu kinnitab, et tegelikult üliõpilased, kes töötavad täiskoormusega, on *de facto* osakoormusega üliõpilased. Nad ei saa täita õppetöös osalemiskohustust Narva kolledžis. Need üliõpilased täidavad puudulikult õppeprogrammi. Üliõpilased, kes töötavad ja õpivad samal ajal, osalevad vähe, ja kui nad omandavadki kõrgharidusdiplomi, siis võib rääkida ebakvaliteetsest haridusest. (Mägi jt 2011)

Intervjuu käigus üliõpilased leidsid, et on väga oluline puhata õigesti. Puhkus on väga oluline, sest puhates saavad inimesed energiat. Üliõpilaste arvates on vaja magada vähemalt 9 tundi nädalavahetusel. Samuti üliõpilased tahaksid, et üliõpilaste elu oleks meeldejääv, aga ei tohi unustada kohustusi.

//...Kõik me saame aru, et see on aeg, mil meil on vähem kohustusi kui tulevikus. Kõik tahavad veeta palju aega koos sõpradega ja ehitada üles oma isiklik elu (.). Aga on vaja puhata õigesti, mitte ööklubis puhkus peab olema vaikne..// (Ü2)

Leitakse, et midagi ei tohi jätta viimaseks tähtjaks teha. Tavaliselt õppejõud annab kõik kodutööd kursuse alguses. Üliõpilane mõtleb, et on veel palju aega, et teha kodutöid. Tegelikult on parem teha need tööd võimalikult varem ära, sest võib tekkida teisi kohustusi, mida on vaja samuti täita.

//...Mõned õppejõud annavad kodutööde täitmiseks aega kaks kuud. Hakkan tegema neid 2-3 päeva enne tähtaega. Ja mul on vaja ohverdada uneaega, et teha kõik ära..// (Ü5)

Viimaks rõhutatakse, et on vaja alati tunda huvi eriala vastu. Teoreetilises osas on välja toodud, et huvi kadumine on üks olulistest põhjustest, miks üliõpilane katkestab ülikooli. Kui inimene tegeleb ülesannetega, mis on seotud erialaga, siis ta tunneb huvi selle valdkonna vastu. Samuti võib organiseerida midagi iseseisvalt, et saada kogemusi ja ka saada rohkem teadmisi eriala kohta. Sisseastumisel ja õppekava turundamisel on vaja välja tuua õppekava erilisus ja seeläbi tekitada huvi eriala vastu nende seas, kes tahavad saada noorsootöötajaks.

//...On vaja osaleda üritustes, projektides, et tunda seost erialaga. Kui üliõpilane osaleb muudes tegevustes saab ta aru, et õppimine pole ainult kohustus. Sellest võib saada naudingut..// (Ü1)

//...Kui te ise ei tunne huvi eriala vastu, siis mitte keegi ei tee seda teie eest.// (Ü2)

Tartu Ülikooli uuringus „Tudengite väljalangevust vähendavate meetmete rakendamine sotsiaalteaduste valdkonnas“ tehti ülikoolile ettepanekud, et ennetada katkestamist. Kuidas te arvate, mida on vaja teha noorsootöö õppeprogrammi raames, et ennetada õpingute katkestamist?

Õppetöö sisu, vormi ja õpetamise kvaliteedi parandamine.

Üliõpilased arvavad, et kolledž peab läbi vaatama õppeprogrammi. Nad asetasiid fookuse õppetöö vormile. Üliõpilased arvavad, et Narva kolledžis noorsootöö erialal on väga suur õppekoormus. Mõned õppejõud arvavad, et nende õppeaine on kõige olulisem ja nõuavad väga palju. Lektorid annavad palju kodutöid/iseseivaid töid, mis ei ole kooskõlas EAP-dega. Mõnedel üliõpilastel langeb motivatsioon, kui õppejõud ei jälgi õppekoormust.

//...Ma töotan ja ma ei suuda teha nii palju kodutöid. Õppejõud peab aru saama, et meil on palju õppeaineid, mitte üks (.) peavad saama aru, et nende õppeaine pole kõige oluline. Kõik õppeained on olulised. Kõik õppeained peavad olema kooskõlastatud EAPdega.// (Ü7)

//...Ma ei taha lisakoormust, sest kolledžis on suur õppekoormus. Mul oli situatsioon, kus ma mõtlesin katkestamisest, kui õppejõud andsid palju kodutöid, sest ma ei jõudnud teha kõike.// (Ü1)

Üliõpilased väidavad, et noorsootöö erialal on suured võimalused osaleda projektides, kuid projekte viiakse läbi õppimise ajal. Kui üliõpilane tahab osaleda projektis, siis ta peab puuduma kolledžist. Narva kolledžis on seminarid kohustuslikud ja seal nõutakse 100% osalemist. Selle tõttu üliõpilastel on valik, kas ta osaleb projektis või osaleb seminaris. Noorsootöö erialaga seotud projektides osalemine suurendab huvi eriala vastu. Aga üliõpilane ei saa osaleda paljudes projektides, sest mõned õppejõud ei tule üliõpilastele vastu.

//...Mul oli situatsioon, mil osalesin noorsootöö erialaga seotud projektis. Projekt kestis nädala. Samal ajal kolledžis olid seminarid kahes õppeinetes. Üks õppejõududest nõustus andma mulle lisäülesandeid, et ma saaks osaleda ka projektis. Ta palus mul täita projekti raames ülesande ja kui ma tulin tagasi, pidin tegema presentatsiooni, kus räägitakse projekti tulemustest. Aga üks õppejõududest ütles mulle, et projektis osalemine on minu valik ja seepärast ta ei luba mind eksamile. Pärast seda mul langes motivatsioon osaleda projektis, sest õppimine on esimesel kohal minu jaoks.// (Ü2)

Üliõpilaste abistamise ja nõustamise ning tugiteenustest teavitamise parandamine.

Narva kolledž tunneb huvi üliõpilaste elu vastu. Programmijuht ja õppejõud peaks olema kursis üliõpilaste probleemidega ning neist lähtuvalt võib pakkuda nõustamist aitamaks üliõpilastel toime tulla probleemidega, vältida katkestamisi. Mõned üliõpilased soovivad tunnetada, et ülikool on huvitatud neist ja võib aidata leida mõnede probleemidele lahendusi. (Pilli jt 2008)

Noorsootöö eriala üliõpilased arvavad, et kolledžis on heal tasemel nõustamine ja nad võivad pöörduda probleemidega programmijuhi poole, kes püüab aidata neid.

//...Mõnikord ma pöördusin probleemidega programmijuhtide poole või õppetalituse juhataja poole. Programmijuht ja õppetalituse juhataja aitasid mind..// (Ü3)

//...Väga hea, et programmijuht ja õppetalituse juhataja vastavad e-mailidele, sest oli olukordi, kui ma ei saanud tulla kolledžisse..// (Ü8)

Õppetöö mõistlik ja selge korraldamine.

Õppetöö korraldamine ei ole alati selge, sest mõnikord antakse erinevat informatsiooni. Kui üliõpilased küsivad informatsiooni, siis tekkib olukord, kui erinevates kohtades anti erinevat infot. Näiteks kui üliõpilased pöörduvad õppeosakonna, programmijuhi ja õppejõudude poole samal küsimusel, siis nad annavad erinevat infot. Iga kolledži töötaja peab teadma vastuseid küsimustele ja kui nad ei tea, siis alguses nad peavad täpsustama infot ja pärast selle info edastama.

Mõnedes õppeainetes on 2-4 õppejõudu. Väga raske on õppida, kui erinevatel õppejõududel on erinevad meetodid ja nad õpetavad erinevalt. Mõnikord tekkivad olukorrad, kui üliõpilased ei saa aru, kuidas täita ülesannet. Ja kui nad pöörduvad erinevate õppejõudude poole, siis nad seletavad erinevalt ja see tekitab veel rohkem segadust üliõpilastes.

//...Meil on õppeaine, kus oli 4 õppejõudu. Nad seletasid ülesannet erinevalt. Kui üks õppejõududes selgitas kodutööd, siis me tegime vastavalt selgitustel, aga ja teine õppejõud ütles, et kõik on tehtud valesti. Meil langes motivatsioon midagi teha, sest õppejõududel polnud omavahelisi kokkulepituid õppeaine korraldamisel..// (Ü1)

Lõputöö teemade valiku laiendamine ja juhendamise parandamine.

Üliõpilased arvavad, et kolledži lõputööde teemasid on piisavalt ja ei ole vaja valikut laiendada. Kui üliõpilane tahab mingit muud teemat, siis ta võib valida ise ja pöörduda juhendajate poole ja paluda juhendada seda teemat.

Narva kolledžis on ka aineid, kus õpetakse kirjutama lõputööd. Kui üliõpilane vajab abi, siis on tal võimalust seda saada.

Teavitada programmijuhte üliõpilaste eksmatrikuleerimise avaldustest.

Tartu Ülikooli Narva kolledži õppeosakond teavitab programmijuhte üliõpilaste eksmatrikuleerimise avaldusest. Üliõpilased ütlesid, et programmijuht püüab teada saada, miks üliõpilane tahab katkestada ülikooli või võtta akadeemilist puhkust. Programmijuht viib käbi nõustamise, kus proovib toetada üliõpilast ja püüab aidata, et lahendada probleemi. Meie üliõpilased arvavad, et programmijuht tuleb toime sellega hästi.

Arvestada õppetöö arendamisel töötavate üliõpilaste vajadustega: arendada e-õppe vahendeid (e-kursused, videoloengud).

Üliõpilased arvavad, et õppetöö arendamisel pole vaja keskenduda töötavatele üliõpilastele. Nii võib kaduda õppimise mõte. Üliõpilased peavad teadma, et see on statsionaarne õpe ja kui nad tahavad töötada samal ajal, siis nad peavad valima sobiva töökohta, kus on paindlik töögraafik. E-kursused ja videoloengud on sobivad avatud ülikoolis õppijatele. Noorsootöö erialal on e-kursusi ja videoloenguid piisavalt. Kui üliõpilane osaleb loengutel ja seminaridel, siis ta omandab rohkem informatsiooni, mis võimaldab kergemini sooritada eksameid.

//...Statsionaarse õppevormi puhul on auditoorses töös osalemine väga oluline. Mis noorsootöötaja see on kui ta õppis kaugjuhtimise teel?..// (Ü1)

//...Meil on juba palju e-kursusi..// (Ü8)

Tagada ÕISi ainekavades õppetöö toimumise aegade (sh kontrolltööd, arvestused, eksamid, järeleksamid) õigeaegne avaldamine.

See on väga oluline aspekt, mis laseb üliõpilastel planeerida oma aega, eriti neil, kes töötab või käib lisakursustel. ÕISIS on tihti valed eksami-, kontrolltööde ja arvestuste ajad.

//...On kergem planeerida oma aega, kui ma tean, mida ma pean tegema, sest ma õpin ja töotan samal ajal...// (Ü1)

Kaaluda võimalusi grupijuhendamise kasutamiseks ja lõputöö kirjutamise kursuste (laagrite) korraldamiseks.

Narva kolledžis on piisavalt õppeaineid, kus õpitakse kirjutama lõputööd. Sõltub üliõpilasest, kas ta soovib abi või mitte.

//...Meil on laagrid, kus õpetatakse kirjutama lõputööd. Minu teada meil on õppeained: lõputöö seminar, kvantitatiivsed ja kvalitatiivsed uurimismeetodid. Kolledž pakub palju võimalusi selleks, et on asjatundlikumalt kirjutada lõputööd.// (Ü2)

Kaaluda võimalust muuta õppekavade lõpetamise tingimusi, mis võimaldaks lõputöö kirjutamise alternatiivina lõpueksami sooritamist.

Narva kolledž pakub nagu alternatiivina lõpueksamit. Noorsootöö üliõpilased võivad kirjutada portfoolio.

//...Need, kellel on kogemus oma valdkonna, võivad kirjutada portfoolio. See on väga hea, sest üliõpilased saavad valida, mida nad tahavad kirjutada kas lõputöö või portfoolio. Samuti see on hea selles mõttes, et tööandja saab portfooliost infot teie kogemuse kohta.// (Ü7)

Teha ülikooli sisseastumisturunduses koostööd õppekavapõhiselt, et üliõpilaskandidaatidel oleks parem ettekujutus, mida antud õppekaval õppimine tähendab.

Narva kolledž korraldab traditsiooniliselt avatud ustepäevad. Infomessil „Orientiir“ saavad õpilased rääkida üliõpilastega Narva kolledži võimalustest. Kolledžis töötab ka vastuvõtu kohvik, kus üliõpilaskandidaadid saavad teada, mida antud õppekaval õppimine tähendab. Üliõpilased arvavad, et nimetatutest piisab.

//...Kui ma tahtsin sisse astuda kolledžisse, siis ma käisin kohvikus, kus ma sain piisavalt noorsootöö eriala ja tuleviku võimaluste kohta.// (Ü2)

Propageerida ja arendada tudengivarju võimalusi üliõpilaskandidaatidele erialaga tutvumiseks.

Üliõpilased arvavad, et tudengivarjupäev toetab Tartu Ülikooli, kuid Narva kolledž seda võimalust ei kasuta. Oleks hea, kui üliõpilane tunneb eriala, kuhu ta tahab õppida asuda. See annab võimaluse elada nagu Narva kolledži tudeng. Üliõpilaskandidaat võib aru saada, kas see eriala on temale sobiv või mitte. Kui üliõpilane teab aegsasti oma eriala tausta, siis see võib ennetada katkestamisi.

Seda meetodit kasutatakse Hollandis. Ülikool teeb õpilastele ühe õppepäeva üliõpilaste seltskonnas. See aitab võimalikult varakult üliõpilase õigele erialale suunata. (Van Stolk jt 2007)

*//...Õpilane peab nägema oma silmadega, milles seisneb noorsootöö õppeprogramm..//
(Ü1)*

//...On vaja proovida õppida vähemalt üks päev noorsootöö erialal, et saada aru, kas teil on huvi selle valdkonna vastu..// (Ü6)

//...Üliõpilaskandidaadid peavad kogema, kas see eriala on huvitav..// (Ü5)

Juhtida turundusüritustel üliõpilaskandidaatide tähelepanu vajadusele tutvuda õppekavaga.

Üliõpilased arvavad, et infomess „Orientiir“ on sobiv koht, kus tutvuda õppekavaga. Need üliõpilaskandidaadid, kes soovivad sisse astuda, võivad käia sellel üritusele ja saada üliõpilastelt infot eriala kohta.

*//...“Orientiir“ on kõige levinum üritus üliõpilaskandidaadile. Ma käisin „Orientiiri“ üritusel ja suhtlesin üliõpilastega. See aitas mul saada aru, et mulle sobib see eriala..//
(Ü4)*

Viia rakenduskõrgharidus- ja bakalaureuseõppekavadel sisse eriala tutvustavad sissejuhatavad ained.

Narva kolledži õppekavas on õppeaine „Sissejuhatus õpingutesse“, aga üliõpilased arvavad, et see aine ei aita ennetada katkestamisi. Seda ainet loetakse, kui üliõpilane juba õpib.

//...Kuidas see võib aidata, kui ma juba õpin sellele erialal?..// (Ü5)

Analüüsida üliõpilaste õpitulemusi rakenduskõrgharidus- ja bakalaureuseastme esimese aasta ainetes. Üliõpilaste taseme erinevustest tuleneva edasijõudmatuse ilmnemisel kaaluda koostöös õppejõududega tasemepõhise rühmaõppe või lisakonsultatsioonide, -seminaride sisseseadmist nõrgema ettevalmistusega üliõpilastele.

Irimaal arvatakse, et on vaja jälgida üliõpilaste kohalkäimist loengutes ja seminarides. See jälgimine aitab varem teada saada mõne tudengi katkestamise ohu. (Van Stolk jt 2007)

Noorsootöö eriala üliõpilased arvavad, et see meetod ei aita, et ennetada katkestamisi. Nad väidavad, et koolis ka analüüsiti nende tulemusi ja tehti individuaalvestlusi, kuid see mitte kunagi ei aidanud. Kui üliõpilastel pole motivatsiooni õppida paremini, siis vestlus temaga ei aita. Mõned üliõpilastest arvasid vastupidi, et see meetod võib tekitada

negatiivset mõju ja et nendel üliõpilastel, kellel on halvad õpitulemused, võib langeda motivatsioon edasi õppida. On vajalik individuaalne lähenemine, sest mõnele see toob kasu, aga mõnel mõjub vastupidiselt.

//...Programmijuht tegi minuga individuaalvestluse, mis oli seotud minu tulemustega. Ma arvan, et see ei aidanud mul paremini õppida.// (Ü7)

//...Selle tõttu võivad tekkida stereotüübid, et keegi on rumalam.// (Ü2)

Arendada üliõpilaste õppimisoskusi, lisades sobivad enesekohased ained õppekavade alusmoodulitesse.

Kõik üliõpilased kinnitavad, et on vaja lisada enesekohaseid aineid õppekavasse. Mõned ained loetakse ühiselt nii esimese kui ka kolmanda kursuse jaoks. Üliõpilased väidavad, et esimese kursuse ained peavad olema kergemad kui kolmanda kursuse ained. Esimene kursus alustab õppimist ja neile on vaja pakkuda sissejuhatavaid aineid. Kolmanda kursuse üliõpilastele lugeda raskemaid õppeaineid, sest nad on juba teavad palju sellest valdkonnast.

//...Esimese kursuse üliõpilased kuulavad neid õppeaineid ja saavad vähe aru, aga kolmanda kursuse üliõpilased saavad kõigest aru ja nende jaoks ei ole enam huvitav.// (Ü2)

//...Õppeplaan on vaja korraldada nii, et plaan oleks tasakaalus üliõpilaste teadmiseiga.// (Ü3)

Kaaluda mentorite rakendamise vajadust ja võimalusi üliõpilaste toetamiseks.

Teoreetilises käsitluses on vaadeldud Rootsi projekti, kus üliõpilastele pakutakse mentorlust. Kui vaadata projekti tulemusi, siis on näha, et projekt toob kasu üliõpilastele. (Jocey 2013) Suurbritannias erinevates ülikoolides kasutatakse ka mentorlusprogrammi. See programm on suunatud sellele, et luua üliõpilastes ülikooli suhtes ootusi. Enne kui üliõpilane sisse astub, võib ta saada infot, mis teda ootab. (Gallimore jt 2014) Hispaania Granada ülikoolis kasutatakse tuutorlusprogrammi. Programmi juhendajateks on viimase kursuse üliõpilased ja vilistlased. Programmi tulemused näitasid, et üliõpilased, kes osalesid programmis, oli edukamad kui teised. (L. Arco jt 2006) Hollandis arvatakse, et tuutorid mängivad olulist rolli üliõpilaste elus. Nende aktiivne osalemine tudengite elus võib vähendada ülikooli katkestamisi. (Van Stolk jt 2007)

Üliõpilased vastasid justkui ühest suust, et on vaja rakendada mentorlust. Narva kolledžis puuduvad mentorid. Kolledžis on ainult tuutorid, aga üliõpilased arvavad, et need ei aita õppijaid. Mõned üliõpilased ei tea üldse, et kolledžis on tuutorid. Mõned üliõpilased arvavad, et nendel on kergem rääkida oma probleemidest üliõpilastega, kui õppeosakonnaga või programmijuhiga. Üliõpilastel on kergem saada aru kaasüliõpilaste probleemidest. Kui üliõpilane õpib spetsiaalselt toetama teist üliõpilast, siis see oleks oluline abi üliõpilastele.

//...Meil on tuutorid?..// (Ü4)

//... Kes on tuutorid ja mentorid?..// (Ü6)

//...Mul on kergem küsida abi üliõpilastel, kui õppeosakonna töötajatelt või programmijuhilt..// (Ü5)

Rõhutada õppekorralduse spetsialistidele vajadust uurida õpingute ajutise peatamise ja katkestamise põhjusi ning selgitada üliõpilastele õpingute jätkamise võimalusi.

Irimaa ülikoolid kasutavad ülikoolidevahelist võrgustikku, kus nad saavad vahetada informatsiooni katkestamiste kohta. Jagatakse kogemusi, kuidas vähendada katkestamist. (Van Stolk jt 2007) Suurbritannias tegutseb Higher - Education - Academy (HEA). HEA on loodud, et töötada välja soovitused ja ettepanekud. HEA koostöös ülikoolidega kaardistab ja hindab, missugused katkestamise ennetasime meetmed töötavad ja missugused ei tööta. (The Higher Education Academy)

Noorsootöö üliõpilased kinnitavad, et on vaja teada missugused põhjused mõjutavad üliõpilaste katkestamist ülikooli. Et rakendada ennetamise meetmeid, on vaja teada katkestamise põhjusi.

Üliõpilaste arvates annab kolledž vähe informatsiooni õpingute jätkamise võimaluste kohta. Näiteks kui üliõpilane tahab võtta akadeemilise puhkuse, siis selle kohta on vähe informatsiooni, kuidas seda teha. Samuti üliõpilased ei tea, missuguste akadeemiliste puhkuste puhul nad võivad osaleda loengutel ja seminaridel. Veel üliõpilaste arvates kolledžis on vähe informatsiooni VÕTA komisjoni kohta. Mõned üliõpilased ei tea, kuidas võib arvestada aineid, mis läbiti teises õppekohas.

//...Minu sõber võttis akadeemilise puhkus, sest ta sünnitas, aga ta ei teadnud, et ta võis jätkata õpinguid. Sellest ta sai teada minult..// (Ü1)

//... Siinemaani ma ei tea, kuidas ma võin arvestada õppeaineid, mis ma läbisin kutsekoolis. Kui ma küsisin abi, siis erinevad töötajad vastasid erinevalt..// (Ü7)

ÕISI arendustegevuses luua täiendavad töövahendid üliõpilaste edasijõudmise analüüsimiseks programmijuhtidele ja õppekorralduse spetsialistidele.

Noorsootöö eriala üliõpilased ei ole nõus sellega, et see meetod aitab ennetada katkestamist. Programmijuht analüüsis iga semester õppetulemusi ja tegi grupivestlusi, kus arutleti tagasisidet iga õppeaine ja üliõpilaste tulemuste kohta. Tudengite arvates see koosolek ei too nendele kasu. Nad väidavad, et nad ise saavad analüüsida oma tulemusi ja teha järeldusi.

//...Programmijuht püüdis analüüsida meie õppetulemusi, kuid minu jaoks see pole oluline, sest ma ise näen oma tulemusi.// (Ü1)

//...Ma sain aru, et programmijuht soovib meile head, kuid ma ei suhtu sellesse tõsiselt. Ma juba tean oma nõrku külgi.// (Ü8)

ÕISI arendustegevuses luua täiendavad töövahendid üliõpilaste automaatseks vajaduspõhiseks teavitamiseks (nt hoiatused õppe normkoormuse mittetäitmise või alusainete mitteläbimise korral; automaatne e-kirjaga teavitamine pärast eksmatrikuleerimist õpingute jätkamise või lõpetamise võimalustest).

Üliõpilased arvavad, et on vaja arendada ÕISI võimalusi. On väga mugav, kui üliõpilane ÕIS-ist saab vaadata, mida on vaja teha. Kui üliõpilasel puuduvad vabaained või lisaained, siis on ka mugav saada teade selle kohta. Tudengid arvavad, et oleks arukas teha e-kooliga sarnane rakendus. Sealt oleks näha, mis päevaks üliõpilased peavad tegema kodutöö ja millal on kontrolltöö.

//...Väga mugav, kui ma võin saada infot selle kohta, mis ma pean tegema. Nagu Facebookis, kui keegi kirjutab mulle, siis ma saan teate selle kohta. Telefon on alati kaasas ja ma ei unusta seda.// (Ü1)

//...Moodles on väga mugav see, et kui ma pean tegema kodutöö, siis ma saan teate selle kohta.// (Ü6)

Jätkata tegevust ülikooliseaduse arendamisel: teha HTMLle ettepanek otsustuspädevuse andmiseks ülikoolidele akadeemilise puhkuse ajal üliõpilaste õppetöös osalemise kohta.

Üliõpilased ei ole nõus sellega, sest see oleks nagu vaba osalemine õppetöös. Üliõpilased saavad aru, et nad igal ajal võivad võtta akadeemilise puhkuse ja nii nad võivad vähem pühendada õppimisele.

//...Üliõpilastel kaob hirm, sest nad mõtlevad, et kui mul jääb midagi tegemata, siis ma võin võtta akadeemilise puhkuse ja läbida kõik ained puhkuse ajal.// (Ü1)

//...Kõrgharidus on tõsine asi ja kui on vaba osalemine, siis hariduskvaliteet langeb.// (Ü2)

2.3. Uuringu tulemused, järeldused ja ettepanekud

Lõputöö eesmärgiks on selgitada välja õpingute katkestamise võimalikud põhjused ja katkestamise ennetuse tugimeetmed TÜ Narva kolledži noorsootöö eriala üliõpilaste vaatenurgast ning lähtudes eesmärgist teha ettepanekuid TÜ Narva kolledži noorsootöö õppekava arendamiseks.

Intervjuud analüüsid selgub, et on mõned üliõpilased, kes juba varem õppisid teisel erialal ja katkestasid õpingud. Nende katkestamise peapõhjus on huvi kadumine. Nad selgitasid, et õpingute jooksul nad said aru, et see eriala ei sobi nendele ja nad ei taha tegeleda sellega tulevikus.

Pooled intervjuus osalejatest olid mõelnud õpingute katkestamisele. Viis üliõpilast tahtsid katkestada õpinguid. Üks üliõpilane tahtis katkestada õpingud kaks korda, üks üliõpilane tahtis kolm korda ning kolm üliõpilast tahtis katkestada ühe korra. Esimest korda hakkasid nad mõtlema katkestamisele siis, kui oli läbitud 9 kuud alates sisseastumisest.

Väga oluline aspekt üliõpilaste elus on kursusekaaslased, kes on väga head motivaatorid. Nii vastasid need, kes tahtsid katkestada õpingud, ja need, kes ei olnud mõelnud sellele mitte kunagi. Intervjuus osalejad arvavad, et kui grupis on sõbralik õhkkond, on kergem õppida. Nad saavad toetada teineteist ja samuti aidata üksteisel aru saada mõnest raskemast teemast.

Lähtudes teoreetilisest osast on õpingute katkestamise põhjused järgmised: töötamine, liiga teoreetilised ained (vähe praktikat õppe jooksul), ebahuvitavad ained, ootustele mittevastav õppekava, suur õppekoormus, tunniplaani mittedobivus, suhted õppejõuga/õppejõududega, probleemid lõputöö kirjutamisega, majanduslikud raskused, isiklik elu, muutused õppetöös, akadeemilised võlgnevused, perekondlikud põhjused, õppekeel, muud põhjused. Uuringu tulemusi analüüsid selgelt näha, et on palju põhjusi, mille tõttu üliõpilastel tekkib mõte katkestada õpingud. Noorsootöö eriala üliõpilaste põhjendused on: õppekava ei vasta ootustele; tunniplaan ei sobi; huvi kadumine; töö segab õppimist; kolledžis on suur õppekoormus; probleemid lõputööga; ebahuvitavad ained.

Üliõpilased, kes õppisid kuskil enne kui astusid Tartu Ülikooli Narva kolledžisse ja katkestasid ülikooli õpingud, põhjendasid oma katkestamist sellega, et nendel kadus huvi õppida. Need üliõpilased said aru, et valitud eriala ei sobi nendele ja nad ei taha tegeleda

sellelega tulevikus. Must jt (2015) ja Mehilane jt (2017) kinnitavad ka, et huvi kadumine on levinum põhjus ülikooli katkestajate seas.

Intervjuudest selgub, et mõned üliõpilased mõtlevad sellest, et katkestada õpingud Tartu Ülikooli Narva kolledžis noorsootöö erialal. Mõned üliõpilased arvavad, et õppekava ei vasta ootustele ja tunniplaani ei sobi, sest noorsootöö õppeprogrammis on õppeaineid, mis ei ole seotud erialaga ning mõnikord auditoorne töö on õhtul ja üliõpilastel on raske õppida sel ajal. Siseaudit, mille tegi Tartu Ülikool, kinnitab, et üliõpilased katkestasid ülikooli, sest õppetöö oli halvasti korraldatud, tunniplaani ei sobinud. (Mehilane jt 2017) Van Stolki jt arvates katkestamise ennetamiseks on vaja rakendada meetmeid, et üliõpilastel tekkiks õige ettekujutus ja realistlikud ootused eriala suhtes. Selle jaoks Van Stolk jt soovivad korraldada õpilastele ühe õppepäeva üliõpilaste seltskonnas. (Van Stolk jt 2007)

Oli ka response, kes mitte kunagi ei olnud tahtnud katkestada õpingud. Neid motiveerib soov omandada kõrgharidus. Nad väidavad, et kõrgharidus annab võimaluse leida suure palgaga prestiižse töö.

Probleem samaaegse töötamisega ja õppimisega loob eeldusi, et üliõpilased tahavad katkestada õpinguid. Üliõpilased, kes õpivad ja töötavad samal ajal ei tule toime koormusega ja seepärast nendel tekkivad mõtted katkestada õpingud. Mehilane jt (2017) kinnitavad, et konflikt töö ja õpingute vahel asub esimesel kohal teiste põhjuste seas. Üliõpilastel tekib ajapuudus ja katkestavad õpingud, kuna otsustavad sageli töötamise kasuks. Šults (2015) ning Mägi jt (2011) kinnitavad ka, et nii õppimine kui ka töötamine nõuavad palju aega ja üliõpilastel on raske toime tulla koormusega.

Uuringu tulemustest on näha, et noorsootöö erialal on probleem lõputöö kirjutamisega. Üliõpilased selgitasid, et nendel on raske leida sobivat teemat ja juhendajat, et kirjutada lõputöö. Pakutud teemad on ebahuvitavad ja kui üliõpilane valib ise teema, mille vastu ta tunneb huvi, siis tekib olukord, et kõik õppejõud ei saa juhendada seda teemat. Siseauditist, mille tegi Tartu Ülikool, on ka näha, et Tartu Ülikoolis on sellelaadne probleem. 27,7% katkestajatest valisid katkestamise põhjuseks probleemid lõputöö teema, juhendaja leidmise ning ebapiisava juhendamise. (Mehilane jt 2017) Uuringust „Õpingute katkestamise põhjused ja õpingutega jätkamise motivatsioon“ selgub, et mõned üliõpilased katkevad õpingud raskustega lõputöö kirjutamisel ning juhendajaga seotud põhjustel. (Šults 2015)

Vaatamata sellele, et mõned noorsootöö eriala üliõpilased tahtsid katkestada õpinguid, nad jäid kolledžisse ja jätkavad õpingud. Kõige olulisem põhjus jätkata oli nende motivatsioon saada kõrgharidus ja töötada noorsootöötajana. Üliõpilased arvavad, et ilma kõrghariduseta pole võimalik leida tööd selles valdkonnas, kuid neil on huvi selle eriala vastu. Aga on ka teisi põhjusi, et jätkata õpingud: kahju lahkuda kolledžist, sest nad on kulutanud oma aega õppimisele; üliõpilased ei teadnud, millega nad tahaksid tegeleda; teha lõpuni see, millega alustatud. Mõned üliõpilased ei taha töötada noorsootöö valdkonnas, kuid nad väidavad, et ilma kõrghariduseta on raske leida hea palgaga prestiižset tööd. Nad tahavad olla otsitud tööturul ja kõrgharidus aitab selles küsimuses.

Üliõpilased peavad oluliseks vanemate, sõprade, õpikaaslaste toetust. Need inimesed aitasid neil jätkata õpingud. Oli ka üliõpilasi, kes ei ole vajanud toetust. Nendel on kergem toime tulla iseseisvalt. See sõltub inimesest, tema isikuomadustest. Mõnikord kolledži töötajad võiksid toetada üliõpilase õpingute jätkamist. Intervjuu osaleja ütles, et üks õppejõududest peatas teda õpingute katkestamisest. Mõned üliõpilased on vajanud õppejõudude toetustest, et toime tulla õpingutel tekkinud probleemidega. Need üliõpilased tahavad tunda, et õppejõud oleks huvitunud temast ja oleks valmis aitama ja toetama teda. (Šults 2015)

Uuringus, mille tegi Tartu Ülikool teemal „Tudengite väljalangevust vähendavate meetmete rakendamine sotsiaalteaduste valdkonnas“ osalesid üliõpilased, kes katkestasid Tartu Ülikooli. Nad pakkusid ennetamise meetmeid, mille üle autor üliõpilastega arutles intervjuus. Ankeedis oli küsimus „Valige variandid, millega te olete nõus ja selgitage oma arvamust“.

Meetmed, mida pakkusid katkestajad katkestamise ennetamiseks:

- Rohkem pingutada(õppida) ja aega paremini kasutada/planeerida.
- Vähendada töökoormust või loobuda töötamisest õpingute ajal.
- Paremini valida lõputöö teema või juhendaja ning lõputöö valmis teha.
- Valida endale sobivam eriala/vahetada eriala või õppevormi.
- Küsida õpingute jooksul rohkem abi ja nõu.
- Vahetada elukohta. (Mehilane jt 2017)

Kuna paljud üliõpilased töötavad ja õpivad samal ajal või mõned õpivad kolledžis ja kuskil teises kohas, siis enamik üliõpilasi kinnitasid, et kõige olulisem on rohkem

pingutada(õppida) ja aega paremini kasutada/planeerida. Nende ajaressurss on piiratud ja et toime tulla koormusega, on vaja hoolikalt planeerida oma aega.

Järgmine ennetamise meetod, mille valisid üliõpilased, on vähendada töökoormust või loobuda töötamisest õpingute ajal ning valida endale sobivam eriala/vahetada eriala või õppevormi. Kuna töötamine ja õppimine samal ajal tekitab piiratud ajaressursi, siis üliõpilased arvavad, et võiks loobuda töötamisest õpingute ajal või leida paindliku töögraafikuga töö. Kõik üliõpilased ei tule toime topeltkoormusega. Uuring „Üliõpilaste töötamise fenomen Eesti kõrghariduses“ kinnitab, et väga raske on toime tulla topeltkoormusega. Nii töötamine kui ka õppimine nõuab palju aega. Piiratud aja tõttu üliõpilastel on halvemad tulemused, nende eksamitulemused on kehvemad. (Mägi jt 2011) Šults (2015) kinnitab ka, et kui õppe- ja töökoormus on suured, siis üliõpilane peab tegema valiku, mis on tema jaoks olulisem.

Tihti tekib olukord, kui üliõpilane pühendub töötamisele ja õppimise jaoks jäi vähe aega ja seeläbi üliõpilaste õppetulemused halvenesid. Kui üliõpilane leiab paindliku graafikuga töö, siis tal on vähe probleeme õppimisega ja see võib ka toetada üliõpilast õppimisel. Kui töö on seotud õpitud erialaga, siis üliõpilane saab kasu sellest, sest teadmisi, mida ta saab ülikoolist, võib rakendada töös ja ta saab õpitavast paremini aru.

Samal ajal töötamine võib aidata üliõpilasel saada aru, millega ta tahab tegeleda tulevikus. Võib tekkida olukord, kui üliõpilane saab aru, et eriala ei sobi talle. Üliõpilased arvavad, et kui inimene saab aru, et eriala ei sobi, siis on vaja kohe loobuda õppimisest, sest ilma huvita ei saa lõpetada ülikooli. Üliõpilane peaks valima sobiva eriala, kus ta tahaks õppida. Kui üliõpilane teadlikult asub erialale, mis talle sobib, siis see ennetab õpingute katkestamist. Väga oluline on, et üliõpilane tunneks huvi eriala vastu, millel ta õpib. Kõige sagedasemad katkestamise ja akadeemilise puhkusele mineku põhjused on huvi kadumine ja töötamine. (Must jt 2015)

Kolmanda ennetamismeetodina figureeris lõputöö teema või juhendaja parem valik ning otsus lõputöö valmis kirjutada. Üliõpilastel on väga oluline, et juhendaja motiveerib neid lõputööd kirjutama. Üliõpilased arvavad, et juhendajatest sõltub kirjutamisprotsessi. Kui juhendaja annab tagasisidet õigeaegselt ja toetab üliõpilast, siis on kergem kirjutada lõputöö. Seda tõendab Tartu Ülikooli siseaudit, kus katkestajad vastasid, et nad katkestasid ülikooli selletõttu, et nendel olid probleemid lõputöö teema, juhendaja leidmise ning ebapiisava juhendamisega (Mehilane jt 2017). Uuringus „Õpingute katkestamise põhjused ja õpingutega jätkamise motivatsioon“ räägitakse ka, et mõned üliõpilased katkestavad õpinguid seoses raskusega lõputöö kirjutamises ning juhendajaga

seotud põhjustel. (Šults 2015) Uuring „Haridustee valikud ning õpingute katkestamise asjaolud Eesti kõrghariduses“ kinnitab, et mõned üliõpilased katkestasid õpingud juhendajatega seotud probleemide tõttu (Must jt 2015). Roosmaa jt (2015) tõendab, et toetus juhendajalt mängib olulist rolli lõputöö kirjutamisel, kui juhendaja ei toeta üliõpilast, siis nendel võib langeda motivatsioon kirjutada lõputöö valmis.

Ühe üliõpilase jaoks on oluline abi kolledži töötajatelt. Ta arvab, et kolledž andis vähe informatsiooni. Ta ei tea, kuhu võib pöörduda küsimustega õpingute kohta.

Üliõpilased tegid omalt poolt ettepanekud, mis sõltuvad üliõpilastelt. Üliõpilaste arvates on kõige olulisem õpetada prioriteete seadma. Kui üliõpilane tahab saada spetsialistiks, siis ta peab pühenduma õppimisele. Mägi jt (2011) tõendab ka, et kui üliõpilane töötab ja õpib samal ajal, siis ta täidab õppeprogrammist osakoormuse.

Teine ettepanek on puhata õigesti. Õpingute ajal üliõpilased peavad puhkama õigesti, ei tohi unustada ka õppetöö kohustusi. Hinnatakse liiga vaikset puhkust.

Kolmas ettepanek on teha kõik ära õigeaegselt. Õppejõud annab kodutöid õppeaine alguses ja on vaja alustada kohe, et toime tulla koormusega. Kahjuks üliõpilased jätaavad kõik õppekohustused viimasele hetkele.

Antakse ka soovitus, et üliõpilane peab ise tundma huvi eriala vastu, kuna õpingute katkestamise peamistest põhjustest on huvi kadumine. Üliõpilased peavad osalema üritustes, mis on seotud erialaga, et saada rohkem infot selle valdkonna kohta. On erinevad võimalused, et organiseerida midagi iseseisvalt (üritused, projektid).

Nii intervjuus oli küsimus „Kuidas te arvate, mida on vaja katsetada noorsootöö õppeprogrammi raames, et ennetada õpingute katkestamist?“. Noorsootöö eriala üliõpilased arutlesid intervjuus Tartu Ülikoolis tehtud uuringu üle õpingukatkestamise ennetamismeetmete kohta. (vt Lisa 2). Intervjuus vaatas autor üle koos noorsootöö eriala üliõpilastega Tartu Ülikooli siseauditi uuringu tulemused ehk katkestajate ettepanekud ja arutles koos, mida võiks neist rakendada kolledžis.

Üliõpilased toetasid	Üliõpilased ei toetanud
õppetöö sisu, vormi ja õpetamise kvaliteedi parandamine	lõputöö teemade valiku laiendamine ja juhendamise parandamine
üliõpilaste abistamise ja nõustamise ning tugiteenustest teavitamise parandamine	arvestada õppetöö arendamisel töötavate üliõpilaste vajadustega: arendada e-õppe vahendeid (e-kursused, videoloengud)

õppetöö mõistlik ja selge korraldamine	kaaluda võimalusi grupijuhendamise kasutamiseks ja lõputöö kirjutamise kursuste (laagrite) korraldamiseks
teavitada programmijuhte üliõpilaste eksmatrikuleerimise avaldustest	kaaluda võimalust muuta õppekavade lõpetamise tingimusi, mis võimaldaks lõputöö kirjutamise alternatiivina lõpueksami sooritamist
tagada ÕISI ainekavades õppetöö toimumise aegade (sh kontrolltööd, arvestused, eksamid, järeleksamid) õigeaegne avaldamine	teha ülikooli sisseastumisturunduses koostööd õppekavapõhiselt, et üliõpilaskandidaatidel oleks parem ettekujutus, mida antud õppekaval õppimine tähendab
propageerida ja arendada tudengivarju võimalusi üliõpilaskandidaatidele erialaga tutvumiseks	viia rakenduskõrgharidus- ja bakalaureuseõppekavadel sisse eriala tutvustavad sissejuhatavad ained
juhtida turundusüritustel üliõpilaskandidaatide tähelepanu vajadusele tutvuda õppekavaga	analüüsida üliõpilaste õpitulemusi rakenduskõrgharidus- ja bakalaureuseastme esimese aasta ainetes
arendada üliõpilaste õppimisoskusi, lisades sobivad enesekohased ained õppekavade alusmoodulitesse	üliõpilaste taseme erinevustest tuleneva edasijõudmatuse ilmnemisel kaaluda koostöös õppejõududega tasemepõhise rühmaõppe või lisakonsultatsioonide, -seminaride sisseseadmist nõrgema ettevalmistusega üliõpilastele
kaaluda mentorite rakendamise vajadust ja võimalusi üliõpilaste toetamiseks	ÕISI arendustegevuses luua täiendavad töövahendid üliõpilaste edasijõudmise analüüsimiseks programmijuhtidele ja õppekorralduse spetsialistidele
rõhutada õppekorralduse spetsialistidele vajadust uurida õpingute ajutise peatamise ja katkestamise põhjusi ning selgitada üliõpilastele õpingute jätkamise võimalusi	jätkata tegevust ülikooliseaduse arendamisel: teha HTMLle ettepanek otsustuspädevuse andmiseks ülikoolidele akadeemilise puhkuse ajal üliõpilaste õppetöös osalemise kohta

ÕISI arendustegevuses luua täiendavad töövahendid üliõpilaste automaatseks vajaduspõhiseks teavitamiseks (nt hoiatused õppe normkoormuse mittetäitmise või alusainete mitteläbimise korral; automaatne e-kirjaga teavitamine pärast eksmatrikuleerimist õpingute jätkamise või lõpetamise võimalustest)	
--	--

Noorsootöö eriala üliõpilased arvavad, et mõnedel ainetel õppekoormus ei ole kooskõlas EAPga ja seepärast on vaja, et kolledž läbivaatas õppeprogramm.

Noorsootöö erialal on palju võimalusi osaleda projektides, mis on seotud erialaga. Kuna Narva kolledžis seminari osalemine on kohustuslik 100%, siis üliõpilased ei saa osaleda projektides. Et tunda huvi eriala vastu, siis on vaja saada mitte ainult teoreetilisi vaid ka praktilisi teadmisi. Kolledž võiks läbi vaadata õppeprogrammi, et luua tingimusi üliõpilastele osalemaks projektides. Võibolla teha individuaalne programm või anda lisaülesanded nendele, kes tahaks osaleda projektides ja saada praktilisi teadmisi.

Noorsootöö eriala üliõpilased arvavad, et kolledžis on heal tasemel nõustamine. Kui tekivad probleemid, siis võivad üliõpilased pöörduda programmijuhi poole probleemidega ja neid püütakse aidata. Oleks väga hea kui programmijuht ja õppejõud on informeeritud üliõpilaste elust. See on hea selles mõttes, et nad võivad aidata ja anda soovitusi, kui üliõpilane vajab seda. See toetus on väärtuslik üliõpilastele. (Pilli jt 2008)

Üliõpilaste arvates õppetöö korraldamine on mõnedes küsimustes ebaselge. Mõnikord antakse erinevat informatsiooni. Kui üliõpilased küsivad informatsiooni, siis tekitab olukordi, kui erinevates kohtades anti erinevat infot. Üliõpilased väidavad, et kolledži töötajad peavad olema teadvustatud õppetöö korraldamise kohta, et nende poole võivad pöörduda üliõpilased. Samuti väga raske aru saada aine, kui õppeainel on rohkem kui üks õppejõud. Erinevatel õppejõududel on oma meetodid, kuidas õpetada üliõpilast ja selle tõttu üliõpilastel tekib segadus. Mõnikord tekkivad olukorrad, kui üliõpilased ei saa aru, kuidas täita ülesannet. Ja kui nad pöörduvad erinevate õppejõudude poole, siis nad seletavad erinevalt ja see tekitab veel rohkem segadust üliõpilastes.

Üliõpilased arvavad, et Narva kolledžis on palju teemasid lõputöö kirjutamiseks. Kui teema ei sobi üliõpilastele, siis ta võib valida ise teema ja pakkuda seda teemat juhendajale. Kolledž pakub ka õppeaineid, mis aitavad kirjutada lõputööd.

Narva kolledžis õppeosakond teavitab programmijuhte üliõpilaste eksmatrikuleerimise avalduste kohta, mis võib ennetada õpingute katkestamist. Noorsootöö eriala programmijuht teeb nõustamist nendega, kes tahaksid katkestada õpingud. Mõnesid üliõpilasi see aitab jätkata õpinguid.

Intervjuust selgub, et üliõpilased arvavad, et ei tohi liialt arendada e-õppe vahendeid. Noorsootöö erialal on e-kursuseid ja videoloenguid ja sellest piisab eriala jaoks. Statsionaarsel õppimisel on kohustuslik osaleda loengutel ja seminaridel ja kui üliõpilane käib seal, peab ta aru saama, et õppimine nõuab palju aega. E-kursused ja videoloengud on sobivad nendele, kes õpivad avatud ülikoolis. Aga Hispaanias kasutatakse e-õpet ja programmi tulemused näitasid, et vähenes katkestanute arv, paranesid eksamitulemused. Paremad õpitulemused motiveerisid üliõpilasi õpinguid jätkama. (Lopez-Perez jt 2011)

Üliõpilaste arvates on väga oluline arendada ÕISi programm selleks, et üliõpilased saaks planeerida oma aega. Praegu on selline olukord, et ÕISis on tihti kirjutatud vale informatsiooni kontrolltöö ja kodutöö kohta ja eksami toimumise kuupäevad pannakse semestri lõppu. Üliõpilased tahavad näha oma õppekoormust semestri alguses, et hoolikalt planeerida oma aega. Samuti oleks väga hea, kui õppegraafikus oleks näha nagu e-koolis kodutööd kuupäevaga samas kohas.

Noorsootöö eriala üliõpilastel on valik, kas nad tahavad kirjutada lõputöö või sooritada lõpueksami (portfoolio). Kolledž pakub mõned variandid, et üliõpilastel oleks valik. See toetab üliõpilast, sest nad võivad valida neile sobiva variandi.

Uuringust selgub, et Narva kolledžis puudub tudengivarjupäev. Üliõpilased väitavad, et see meetod aitaks ennetada õpingute katkestamist. See päev annab üliõpilastele ülevaate erialast, kuhu ta tahab sisse astuda. Kui üliõpilane astub õigele erialale, siis suurema tõenäosusega ta lõpeb ülikooli. Tudengivarjupäeva kasutatakse Hollandis ja arvestatakse, et see meetod töötab. (Van Stolk jt 2007)

Noorsootöö eriala üliõpilased arvavad, et üliõpilaste rakenduskõrgharidus- ja bakalaureuseastme esimese aasta ainete analüüs ei aita ennetada katkestamisi. Noorsootöö eriala programmijuht analüüsis tulemusi iga semester, kuid ei suurendanud üliõpilaste motivatsiooni paremini õppida. Mõned üliõpilastest arvavad vastupidi, et sel meetodil võib olla negatiivne mõju nendele üliõpilastele, kellel on halvad õppetulemused ning tulemusena langeda motivatsioon edasi õppida. Hollandis kasutatakse esimese semestri lõpus õppenõustamist, kus üliõpilased saavad arutleda oma hinnete ja tegevuste üle ning saada tagasisidet õppejõududelt. Õppenõustamise abil selgub, kes tahaksid jätkata õpinguid ja kes võib katkestada. See aitab võimalikult varakult üliõpilast õigele erialale suunata. (Van Stolk jt 2007)

Kõik üliõpilased kinnitavad, et on vaja lisada enesekohased ained õppekavasse, kuna esimene kursus alles alustab õppimist, aga vanemad kursused juba teavad midagi erialast. Noorsootöö eriala mõned õppeained loetakse ühiselt esimesele ja kolmandale kursusele. Tudengid väidavad, et see pole õige, sest kolmanda kursuse üliõpilastel on juba palju teadmisi.

Narva kolledžis puuduvad mentorid, kes aitaks ja toetaks üliõpilast. Mõned üliõpilased arvavad, et nendel on kergem rääkida oma probleemidest teiste üliõpilastega, kui õppeosakonnaga või programmijuhatajaga. Üliõpilased saavad rohkem teineteisest aru. Rootsis (Jocey 2013), Suurbritannias (Gallimore jt 2014), Hispaanias (L. Arco jt 2006), Hollandis (Van Stolk jt 2007) kasutatakse mentorlusprogramme ja kui vaadata tulemusi, siis on näha, et see programm on edukas ja kasulik üliõpilastele.

Üliõpilaste arvates kolledž annab vähe informatsiooni õpingute jätkamise võimaluste kohta. Vähe on informatsiooni akadeemilise puhkuse ja VÕTA komisjoni kohta. Üliõpilased arvavad, et see informatsioon peab üliõpilasteni jõudma esimese kursuse esimeses semestris. Näiteks pole piisavalt informatsiooni akadeemilise puhkuse tingimuste kohta. Üliõpilased ei tea, missuguse akadeemilise puhkuse korral nad võivad osaleda loengutel ja seminaridel. Veel üliõpilaste arvates kolledžis on vähe informatsiooni VÕTA komisjoni kohta. Mõned üliõpilased ei tea, kuidas võib arvestada oma aineid, mis nad on läbinud teises õppekohas.

Üliõpilased ei ole nõus sellega, et on vaja teha HTMLle ettepanek otsustuspädevuse andmiseks ülikoolidele akadeemilise puhkuse ajal üliõpilaste õppetöös osalemise kohta. Nad arvavad, et kõrgharidus on tõsine asi ja kui on vaba osalemine, siis hariduskvaliteet langeb. Üliõpilased päevad suhtuma õpingutesse tõsiselt, et saada kvalifitseeritud spetsialistideks.

Lähtuvalt sellest pakkusid üliõpilased omalt poolt lisaks järgmisi meetmeid ennetamiseks õpingute katkestamist:

- Teha paindlik õppekava. Õppejõud võib korrigeerida antud ülesandeid juhul, kui üliõpilane tegeleb kooliväliselt noorsootöö erialaga seotud valdkonnas. Näiteks kui üliõpilane osaleb projektis ja puudub loengutelt või seminaridelt, siis õppejõud võib anda korrigeeritud lisaülesandeid.
- Üht õppeainet peab läbi viima üks õppejõud.
- Teha tunniplaan nii, et loengute vahel ei oleks mitmetunniseid vahesid.
- Teha rakendus ÕIS iPhone kasutajatele.
- Kui tunniplaan muutub, tuleb teavitada üliõpilasi sellest.

- Õppejõud peavad andma tagasisidet kodutööde kohta hiljemalt ühe nädala jooksul. Tagasiside peab olema põhjalik, et üliõpilane saaks aru, mille eest ta on hinde saanud.

2.4. Ettepanekud TÜ Narva kolledži noorsootöö õppekavale

Lähtudes uuringuanalüüsist, mille aluseks on teoreetiline ülevaade ja intervjuu, teeb autor järgmised ettepanekud:

- Korraldada gümnaasiumiõpilastele üks õppepäev kolledži üliõpilaste seltskonnas, et noored saaks adekvaatse ettekujutuse valitud erialas.
- Muuta vastuvõtutingimused rangemaks. Soome ülikoolides, kus on karmistatud vastuvõtutingimusi, on väljalangenute arv madal.
- Sisseastumisel kasutada küsimustikke, mis võimaldaks õpilasel hinnata oma sobivust õppekava nõuetest lähtuvalt.
- Pakkuda e-mentoriteenust ja luua e-gruppe, mille kaudu üliõpilane saaks enne sisseastumist infot selle kohta, mis teda ees ootab.
- Arendada Narva kolledžis tuutorlusprogrammi ja e-mentorlust, et üliõpilasel oleks võimalus saada oma probleemidele kiire lahendust e-maili teel.
- Arendada ÕISI, kus juba semestri alguses oleks kirjas kõik kontrolltööde, eksamite, järeleksamite ja kodutööd kuupäevad.
- Korraldada C1 keeletaseme siseksam vähemalt neli korda õppeaastas.
- Õppejõud peab kontrollima, kas kodutööd, seminarid, loengud ja iseseisev töö on koolkõlas õppeaine EAP-dega.
- Õppejõud peavad kasutama kaasaegseid meetodeid loengutel ja seminaridel, et suurendada huvi õppeainete vastu.
- Jälgida üliõpilaste kohalkäimist loengutes ja seminarides, et varem teada saada puudumiste põhjusi ja teha intervjuu nendega, kes puuduvad palju loengutest ja seminaridelt, et seeläbi ennetada katkestamisi.
- Laiendada lõputöö teemade nimekirja.
- Teha intervjuu õpingu katkestajatega, et teada saada katkestamise põhjused. Saadud info põhjal välja töötada õpingute katkestamise ennetamise meetmed.

Ettepanekud on soovituslikud ja põhinevad teoreetilise osa ülevaatele ning noorsootöö üliõpilaste arvamusele.

KOKKUVÕTE

Lõputöö eesmärgiks on selgitada välja õpingute katkestamise võimalikud põhjused ja katkestamise ennetuse tugimeetmed TÜ Narva kolledži noorsootöö eriala üliõpilaste vaatenurgast ning lähtudes eesmärgist teha ettepanekuid TÜ Narva kolledži noorsootöö õppekava arendamiseks.

Seoses eesmärgiga autor püstitas järgmised uurimisküsimused:

1. Kas üliõpilased on varem katkestanud õpinguid, kui jah, siis mis põhjustel?
2. Millal hakkavad üliõpilased mõtlema õpingute katkestamisele ja miks üliõpilased katkestavad õpingud?
3. Mis toetab üliõpilasi õpinguid jätkama? Kuidas võib peatada õpingute katkestamised?
4. Milliseid siseauditi õpingukatkestamise meetmeid võiks rakendada Tartu Ülikooli Narva kolledži noorsootöö eriala üliõpilaste puhul?
5. Milliseid Euroopa Liidu õpingukatkestamise meetmeid võiks rakendada Tartu Ülikooli Narva kolledži noorsootöö eriala üliõpilaste puhul?
6. Mida võivad noorsootöö eriala üliõpilased soovitada kolledžile, et vähendada katkestamisi?

Lõputöö koosneb kahest peatükist ja alapeatükkidest. Esimene osa on teoreetiline osa, kus tuuakse välja üliõpilaste õpingukatkestamise põhjused, üliõpilaste õpingukatkestamise võimalikud lahendused ning meetmed Hispaania, Hollandi, Iirimaa, Rootsi, Saksamaa, Soome ja Suurbritannia näitel. Palju üliõpilased mõtlevad katkestada õpingud ja põhjused on erinevad: töö, liiga teoreetilised ained (vähe praktikat õppeaja jooksul), ebahuvitavad ained, ootustele mittevastav õppekava, suur õppekoormus, tunniplaani mittedsobivus, suhted õppejõuga/õppejõududega, probleemid lõputöö kirjutamisega, majanduslikud raskused, isikliku elu probleemid, muutused õppetöös, akadeemilised võlgnevused, õppekeel jne. On palju meetodeid katkestamise ennetamiseks, mida kasutatakse erinevates riikides. Lähtudes teoreetilist osast õpingute katkestamise ennetamise meetodid on: teha muutusi õppekavas, rakendada kaugõpet, ülikool võib rohkem huvitada üliõpilaste elust, ülikool võib näidata erialade perspektiivikust, teha avatud uste päevi, tervituspäevi jms, suurendada stipendiumid ja õppetoetused, rakendada tuutorlusprogrammi, rakendada kombineeritud õpe (videoloengud, grupid), võiks teha õpilastele ühe õppepäeva üliõpilaste seltskonnas, teha nõustamine, teha riskirühma kuuluvate üliõpilastega tugigruppe, kasutada ülikoolidevahelist võrgustikku, jälgida üliõpilaste kohalkäimist loengutes ja seminarides,

teha ranged vastuvõtutingimused, kasutada küsimustik, et õpilane saaks hinnata oma sobivust õppekava nõuetest lähtuvalt. Õpingukatkestamist ei saa vältida, kuid neid on vaja vähendada.

Teine lõputöö osa on empiiriline osa, kus käsitletakse uurimistöö metoodikat, valimit, kirjeldatakse uurimisprotseduuri ja andmete töötlemisemeetodit.

Uuringus osales üksteist üliõpilast, kaheksaga nendest viidi läbi poolstruktureeritud grupiintervjuu ja kolm vastasid kirjalikult ette valmistatud küsimustele kirjalikult (vt Lisa 1). Autor küsis, miks üliõpilased on mõelnud katkestada õpinguid, millal nad on mõelnud sellest, kes neid toetab, kuidas ennetada õpingute katkestamist Tartu Ülikooli Narva kolledži noorsootöö eriala üliõpilaste seas. Intervjuu käigus esitas uurija täiendavaid ja täpsustavaid küsimusi. Andmete analüüsimetodiks on kvalitatiivne sisuanalüüs.

Empiirilise osa alapeatükkides analüüsitakse uuringu käigus saadud tulemusi. Noorsootöö eriala üliõpilaste jaoks on õpingute katkestamise põhjused järgmised: ootustele mittevastav õppekava; tunniplaan ei sobi; huvi kadumine; töötamine; suur õppekoormus; probleemid lõputööga; ebahuvitavad ained. Kõige levinum põhjus on samaaegne töötamine ja õppimine. Varasemad uuringud, mis on käsitlenud õpingute katkestamise põhjusi ja ennetamisemeetodeid, viitavad ka sellele, et kõige sagedasem õpingute katkestamise põhjus on töötamine.

Uurimistöös järeldub, et otsuse õpingud katkestada või mitte, tegid üliõpilased iseseisvalt. Mõned üliõpilased tahtsid lõpetada ülikooli vaatamata sellele, et nendel on olnud mõtteid katkestada ülikool. Nad tahavad töötada valitud erialal ja kõrgharidus on väga oluline, et leida tööd noorsootöö valdkonnas. Paljudel oli kahju lahkuda kolledžist, sest nad on kulutanud palju aega õppimisele. Mõned jätkasid õpinguid, sest nad ei teadnud, millega nad tahaksid edasi tegeleda. Samuti kõik otsustasid, et kõrgharidus on vajalik tulevikuelus. Samal ajal motiveeris mõned otsus lõpetada sel, millega kord oli alustatud.

Üliõpilased selgitasid, et kõige olulisem on osata seada paika oma prioriteedid. Kui üliõpilane õpib statsionaaris, siis ta peab aru saama, et see nõuab palju aega ja et väga raske on samal ajal tegeleda millegagi veel. Kui üliõpilane tahab saada spetsialistiks, siis ta peab pühenduma õppimisele.

Uurija tegi Tartu Ülikooli Narva kolledži töötajatele ettepanekud, kuidas saaks ennetada õpingute katkestamist.

SUMMARY

The title of the final thesis is “The main reasons of study interruption, from the perspective of Tartu University Narva College students“.

The author of the thesis is a student of Narva College of University of Tartu, Anastassia Romanovskaya. The original idea was created during 2017–2018 university year, and was written in Estonian language. The thesis consists of 55 pages and Maria Žuravlova was assigned as a task of supervisor.

The purpose of this thesis is to find out the reasons of interruption of training among students of the Narva College of the Tartu University and to make offers on prevention of interruption of training.

The structure of the thesis consists of introduction, two main parts and subchapters, conclusion and extras.

The introduction is talking about purpose of the thesis and tasks.

The first chapter describes the reasons interruption, possibilities of solutions and methods, which are used to prevent interruption by Spain, Holland, Ireland, Sweden, Germany, Finland, and Great Britain.

The second chapter describes the research of methods of interruption of studying, short description of the survey, based on youth work specialty, purposes and tasks of the survey, the methodic of the research, the methodic of conduction of the research, the procedure of the research and technique description, analysis of the survey results, the conclusion and offers, revealed from the survey.

The second subchapter consists of research outcome evaluation and conclusion of discussion. Furthermore, the subchapter provided suggestions to Narva College employees on how to prevent training interruption. The research show that for students of the first and second year the main reason of interruption of training is that the program does not meet expectations, objects are uninteresting. For students of the third and fourth year causes of interruption are that work interferes with studying. College students interrupt their studying because of a big academical load and problems with writing of their Diplom thesis. The conclusion of students is that the most important it to put priorities. If the student studies on stationary training, then he has to understand that it demands a lot of time and it is very heavy to be engaged in something else at the same time.

Four questions arise following the research: 1. When do students begin to think about interruption of training and why students interrupt training? 2. How it is possible to stop interruption of studying? 3. What methods of prevention of interruption of training revealed from a research of the Tartu University can be used for students of the Narva College in a youth work? 4. What can students in a youth work speciality advise to reduce or prevent interruption of their studying?

There are a few suggestions made by the author following of the thesis:

1. Teachers have to control that homework, lectures, seminars and independent work are according to an EAP subject.
2. Teachers can change tasks or give additional tasks if the student is involved in activity based on or connected with his future profession (participates in projects, actions).
3. In the Colleges could be a special person, who can help students to solve their problems and answer to their questions (by e-mail for example) in very fast way.
4. The rule should be: one teacher is responsible for only one subject.
5. The create the educational schedule for students in the way, excluding breaks in lectures for 2 hours or more.
6. To create the application of ÕIS for users of iPhone.
7. If the educational schedule changes, then students have to be warned about it (by e-mail or SMS immediately).
8. To make ÕIS similar to e-kool where it will be shown all home tasks and dates, when it should be ready.
9. Internal exam for C1 level in Estonian language should be conducted 4 times a year.
10. Teachers have to use modern methods in lectures and seminars to increase the interest of students in a subject.
11. Teachers have to give feedback to students on their homeworks in one week. Feedback has to be created constructively, to help to the student to understand their mistakes.

KIRJANDUS

1. Beerkens, Maarja; Mägi, Eve; Lill, Liis 2011. *University studies as a side job: causes and consequences of massive student employment in Estonia*. – Higher Education, 2011, Vol. 61, No. 6, pp. 679–692.
2. Callender, Claire 2008. *The impact of term-time employment on higher education students academic attainment and achievement*. Journal of Education Policy, 2008, Vol. 23, No. 4, pp. 359- 377.
3. De Boer, Harry; Epping, Elisabeth; Faber, Marike; Kaiser, Frans; Weyer, Elke 2013. *Continuing Higher Education. Part One: General Impressions of an International Inventory and Explorative Analysis of Policies concerning Flexibility in Continuing Higher Education for Workers*. International Higher Education Monitor. Thematic report. Available at <http://www.ihem.nl/themereports/Continuing%20Higher%20Education%20Part%201%20CHEPS.pdf>, accessed November 27, 2017.
4. Gallimore, Michael; Stewart, Jill 2014. Increasing the impact of mathematics support on aiding student transition in higher education. Teaching Mathematics and its Applications: An International Journal of the IMA, Volume 33, Issue 2, 1 June 2014, Pages 98–109.
5. Glocker, Daniela 2011. The Effect of Student Aid on the Duration of Study. Economics of Education Review: 177-190.
6. Harro-Loit, Halliki 2011. Väärtusarenduse analüüs –miks ja kuidas? Tartu Ülikooli eetikakeskus, Eesti Keele Sihtasutus.
7. Hiltunen, Kirsi 2009. *Centres of Excellence in Finnish University Education 2010–2012*. Publications of the finnish higher education evaluation council. Available at https://karvi.fi/app/uploads/2015/01/KKA_0309.pdf, accessed November 27, 2017.
8. Hofman, Albert; van den Berg M. 2000. *Determinants of Study Progress: The Impact of Student, Curricular, and Contextual Factors on Study Progress in University Education*. Higher Education in Europe: 93-110.
9. Häkkinen, Iida 2004. *Do University Entrance Exams Predict Academic Achievement?* Working Paper, Department of Economics, Uppsala University, No. 2004:16. Available at <https://www.econstor.eu/bitstream/10419/82773/1/wp2004-016.pdf>, accessed November 27, 2017.

10. Jansen, Ellen P. W. A.; Suhre, Cor J. M. 2010. The effect of secondary school study skills preparation on first-year university achievement. *Educational Studies*: 569–580.
11. Jocey, Quinn 2013. *Drop-out and completion in Higher Education in Europe among students from under-represented groups*. An independent report authored for the European Commission. Available at <http://nesetweb.eu/wp-content/uploads/2015/09/2013-Drop-out-and-Completion-in-Higher-Education-in-Europe-among-students-from-under-represented-groups.pdf>, accessed November 27, 2017.
12. L. Arco, Jose; D. Fernandez, Francisco; Espin, Antonio; Castro, Manuel 2006. A Cross-Age Peer Tutoring Program to Prevent Academic Failure and Drop-Out among First Year University Students. Available at <http://ieeexplore.ieee.org/document/4117038/>, accessed November 27, 2017.
13. Laherand, Meri-Liis. 2008. Kvalitatiivne uurimisviis. Tallinn
14. Lepik, Krista; Harro-Loit, Halliki; Kello, Katrin; Linno, Merle; Selg, Marju; Strömpl, Judit 2014. *Intervjuu*. Sotsiaalse analüüsi meetodite ja metodoloogia õpibaas. <http://samm.ut.ee/intervjuu> (viimati vaadatud 27.11.2017).
15. Lopez-Perez, M Victoria; Perez-Lopez, M Carmen; Rodriguez-Ariza, Lazaro 2011. Blended learning in higher education: Students' perceptions and their relation to outcomes. *Computers & Education* 56: 818-826.
16. Malm, Joakim; Bryngfors, Leif E.; Mörner, Lise-Lotte 2010. Malm, J., Bryngfors, L. E. & Mörner, L.-L. (2010). *Supplemental Instruction (SI) at the Faculty of Engineering (LTH), Lund University, Sweden. An evaluation of the SI-program at five LTH engineering programs autumn 2008*. *Journal of Peer Learning*: 38-50.
17. Mehilane, Kersti; Pedosk, Martin; Leiten, Elsa; Tammjärv, Jaanus 2017. Tudengite väljalangevust vähendavate meetmete rakendamine sotsiaalteaduste valdkonnas. Siseaudit. Tartu Ülikool.
18. Mitendorf, Airi 2010. *Intervjueerimise oskused*. Lääne-Viru Rakenduskõrgkool. http://www.lvrkk.ee/kristiina/airi/intervjueerimisioskused/INTERVJUEERIMISOKSUS_ES_print.html (viimati vaadatud 27.10.2017).
19. Moore, Sarah 2004. *Inter-Universities Retention Network*. A submission to the OECD Review Team on the Irish Higher Education System in Irish Universities.
20. Must, Olev; Must, Aasa; Täht, Karin 2015. Programme TULE uuringu "Haridustee valikud ning õpingute katkestamise asjaolud Eesti kõrghariduses" aruanne. Psühholoogia instituut. Tartu Ülikool.

http://dspace.ut.ee/bitstream/handle/10062/49551/Haridustee_valikud_opingute_katkestamise_asjaolud_korghariduses.pdf?sequence=5&isAllowed=y (viimati vaadatud 27.10.2017).

21. Mägi, Eve; Aidla, Anne; Reino, Anne; Jaakson, Krista; Kirss, Laura 2011. Uuringu "Üliõpilaste töötamise fenomen Eesti kõrghariduses" lõppraport. Tartu. https://www.ut.ee/sites/default/files/www_ut/lipilastettamistefenomeneestikorghariduses2011.pdf (viimati vaadatud 27.10.2017).

22. Olani, Aboma 2009. Predicting first year university students' academic success. Electronic Journal of Research in Educational Psychology. The Netherlands. Available at <http://www.investigacion-psicopedagogica.org/revista/new/english/ContadorArticulo.php?376>, accessed November 27, 2017.

23. Pilli, Einike; Valk, Aune 2008. *Quo vadis, Eesti kõrgharidus?* Uuringud 2005-2007. Tartu Ülikooli Kirjastus.

24. Põllo, Helen 2013. Eesti kõrgharidusesüsteemi kirjeldus. Lisa 5 haridus- ja teadusministri 30. detsembri 2009. aasta käskkirja nr 1327 juurde <https://www.hm.ee/sites/default/files/korgharidussusteem2013.pdf> (viimati vaadatud 27.11.2017).

25. Rodríguez-Gómez, David; Feixas, Monika; Gairín, Joaquin; Muñoz, Jos'e Luis 2012. *Understanding Catalan University dropout from a comparative approach*. Procedia – Social and Behavioral Sciences: 46, 1424–1429.

26. Roosmaa, Eve-Liis; Reiska, Epp 2015. Tallinna Ülikooli katkestajate uuring. Aruanne http://dspace.ut.ee/bitstream/handle/10062/48621/TLU%20KATKESTAJATE%20UURING_aruanne_juuni2015.pdf?sequence=1&isAllowed=y (viimati vaadatud 27.11.2017).

27. Rämmer, Andu 2014. *Valimi moodustamine*. Sotsiaalse analüüsi meetodite ja metodoloogia õpibaas. <http://samm.ut.ee/valimid> (viimati vaadatud 27.11.2017).

28. Statistikaamet. (2015). HT306: kõrgharidusest väljalangenud soo, õppeasutuse tüübi ja haridustaseme järgi. <http://pub.stat.ee/px-web.2001/Dialog/varval.asp?ma=HT306&ti=K%D5RGHARIDUSEST+V%C4LJALNGENUD+SOO%2C+%D5PPEASUTUSE+T%DC%DCBI+JA+HARIDUSASTME+J%C4RGI&path=../Database/Sotsiaalelu/05Haridus/10Kergharidus/&lang=2> (viimati vaadatud 27.10.2017).

29. Statistikaamet. (2015). TT82: 15-34- aastased isikute rühma ja viimaste õpingute järgi. http://pub.stat.ee/px-web.2001/Dialog/varval.asp?ma=TT82&ti=15%9634%2DAASTASED+ISIKUTE+R%DCHMA+JA+VIIMASTE+%D5PINGUTE+J%C4RGI&path=../Database/Sotsiaalelu/15Tooturg/04Noored_tooturul/&lang=2 (viimati vaadatud 27.11.2017).
30. Šults, Kärolin 2015. *Õpingute katkestamise põhjused ja õpingutega jätkamise motivatsioon*. Tallinna Tehnikaülikooli õpingud katkestanute uuring.
31. The Higher Education Academy. Available at <https://www.heacademy.ac.uk/about-us>, accessed November 27, 2017.
32. Tugim, Varje 2008. *Täiskasvanuhariduse mõju tööjõupakkumisele ja ajakasutusele Tartu Ülikooli Pärnu kolledži avatud ülikooli näitel*. TÜ Pärnu kolledž bakalaureusetöö: 80.
33. Tugim, Varje 2012. *Üliõpilaste kõrgkoolis õppimise ajal töötamise seos edukusega tööturul*. Magistritöö ärijuhtimise magistri kraadi taotlemiseks ärijuhtimise erialal. Tartu: 23.
34. Täht, Kadri; Lindemann, Kristina; Unt, Marge 2015. *Kõrghariduse katkestajad Eestis: oskused ja positsioon tööturul*. Tallinna Ülikool Rahvusvaheliste ja Sotsiaaluuringute Instituut: 13-20.
35. TÜ Narva kolledži Noorsootöö õppekava eeltaotlus 2017.
36. Uverskaja, Elviine 2011. *Organisatsiooni infovajadus*. Tallinna Ülikool Infoteaduste Instituut. Tallinn 2011. <https://www.tlu.ee/opmat/in/Organisatsiooni%20infovajadus/index.html> (viimati vaadatud 27.11.2017).
37. Van Stolk, Christian; Tiessen, Jan; Clift, Jack; Levitt, Ruth 2007. *Student Retention in Higher Education Courses*. International Comparison. Available at https://www.nao.org.uk/wp-content/uploads/2007/07/0607616_international.pdf, accessed November 27, 2017.
38. Vihalemm, Triin 2014. *Fookusgrupi intervjuu*. Sotsiaalse analüüsi meetodite ja metodoloogia õpibaas. <http://samm.ut.ee/fookusgrupi-intervjuu> (viimati vaadatud 27.11.2017).

LISAD

Lisa 1. Intervjuu küsimused Tartu Ülikooli Narva kolledži noorsootöö eriala üliõpilastega.

Kas te õppisite enne seda, kui asusite õppima Tartu Ülikooli Narva kolledži noorsootöö erialale?

Kas te olete katkestanud õpinguid?

Kui jah, siis mis põhjus mõjutas, et te katkestasite õpingud?

Mis võiks aidata, et te ei katkestaks õpingut?

Kas te olete mõelnud kunagi sellele, et katkestada õpingud TÜ Narva kolledži noorsootöö erialal?

Küsimused nende jaoks, kes on tahtnud kunagi katkestada õpingud, kuid ei katkestanud:

Millal te esimest korda mõtlesite, et katkestada õpingud? (kursus ja kui palju aeg oli möödas sisseastumisest).

Mis aitas teid jätkata õpinguid? Kes aitas?

Kas teil on olnud pärast seda veel mõtteid katkestada õpingud?

Kui jah, siis kui palju aega on möödas esimesest korrast?

Mis oli põhjus, et katkestada õpingud?

Mis aitas teil jätkata õpinguid? Kes aitas/toetas?

Küsimused nende jaoks, kellel pole olnud mõtet mitte kunagi katkestada õpinguid:

Mis motiveerib teid õppima ja mitte mõtlema sellest, et katkestada õpingud?

2 osa. Uuringus, mille tegi Tartu Ülikool teemal „Õpingute katkestamise põhjused ning ennetamise meetmed“ osalesid üliõpilased, kes katkestasid Tartu Ülikooli. Nad pakkusid ennetamise meetmeid:

- Rohkem pingutada(õppida) ja aega paremini kasutada/planeerida.
- Vähendada töökoormust või loobuda töötamisest õpingute ajal.

- Paremini valida lõputöö teema või juhendaja ning lõputöö valmis teha.
- Valida endale sobivam eriala/vahetada eriala või õppevormi.
- Küsida õpingute jooksul rohkem abi ja nõu.
- Vahetada elukohta.

Kuidas te arvate, millised ettepanekud aitaksid teil loobuda katkestamisest? (nende jaoks, kes tahaksid katkestada)

Kuidas võib motiveerida üliõpilast mitte katkestama õpinguid? (nende jaoks, kes ei ole tahtnud mitte kunagi katkestada ülikooli).

Kas teil on veel ettepanekud, mis aitaks loobuda katkestamisest?

3 osa. Uuringus teemal „Õpingute katkestamise põhjused ning ennetamise meetmed“ tehti ettepanekud ülikoolile, et ennetada katkestamist.

- Õppetöö sisu, vormi ja õpetamise kvaliteedi parandamine.
- Üliõpilaste abistamise ja nõustamise ning tugiteenustest teavitamise parandamine.
- Õppetöö mõistlik ja selge korraldamine.
- Lõputöö teemade valiku laiendamine ja juhendamise parandamine.
- Teavitada programmijuhte üliõpilaste eksmatrikuleerimise avaldustest.
- Arvestada õppetöö arendamisel töötavate üliõpilaste vajadustega: arendada e-õppe vahendeid (e-kursused, videoloengud).
- Tagada ÕISI ainekavades õppetöö toimumise aegade (sh kontrolltööd, arvestused, eksamid, järelksamid) õigeaegne avaldamine.
- Kaaluda võimalusi grupijuhendamise kasutamiseks ja lõputöö kirjutamise kursuste (laagrite) korraldamiseks.
- Kaaluda võimalust muuta õppekavade lõpetamise tingimusi, mis võimaldaks lõputöö kirjutamise alternatiivina lõpueksami sooritamist.
- Teha ülikooli sisseastumisturunduses koostööd õppekavapõhiselt, et üliõpilaskandidaatidel oleks parem ettekujutus, mida antud õppekaval õppimine tähendab.

- Propageerida ja arendada tudengivarju võimalusi üliõpilaskandidaatidele erialaga tutvumiseks.
 - Juhtida turundusüritustel üliõpilaskandidaatide tähelepanu vajadusele tutvuda õppekavaga.
 - Viia rakenduskõrgharidus- ja bakalaureuseõppekavadel sisse eriala tutvustavad sissejuhatavad ained.
 - Analüüsida üliõpilaste õpitulemusi rakenduskõrgharidus- ja bakalaureuseastme esimese aasta ainetes.
 - Üliõpilaste tasemeerinevustest tuleneva edasijõudmatuse ilmnemisel kaaluda koostöös õppejõududega tasemepõhise rühmaõppe või lisakonsultatsioonide, -seminaride sisseseadmist nõrgema ettevalmistusega üliõpilastele.
 - Arendada üliõpilaste õpioskusi, lisades sobivad õigeaegsed ained õppekavade alusmoodulitesse.
 - Kaaluda mentorite rakendamise vajadust ja võimalusi üliõpilaste toetamiseks.
 - Rõhutada õppekorralduse spetsialistidele vajadust uurida õpingute ajutise peatamise ja katkestamise põhjusi ning selgitada üliõpilastele õpingute jätkamise võimalusi.
 - ÕISI arendustegevuses luua täiendavad töövahendid üliõpilaste edasijõudmise analüüsimiseks programmijuhtidele ja õppekorralduse spetsialistidele.
 - ÕISI arendustegevuses luua täiendavad töövahendid üliõpilaste automaatseks vajaduspõhiseks teavitamiseks (nt hoiatused õppe normkoormuse mittetäitmise või alusainete mitteläbimise korral; automaatne e-kirjaga teavitamine pärast eksmatrikuleerimist õpingute jätkamise või lõpetamise võimalustest).
 - Jätkata tegevust ülikooliseaduse arendamisel: teha HTMLle ettepanek otsustuspädevuse andmiseks ülikoolidele akadeemilise puhkuse ajal üliõpilaste õppetöös osalemise kohta.
- Kuidas te arvate, mida oleks vaja katsetada noorsootöö õppeprogrammi raames, et ennetada õpingute katkestamist?
- Õelge palun oma ettepanekud õpingute katkestamise ennetamise kohta TÜ Narva kolledži noorsootöö erialal.

Lisa 2. Ettepanekud uuringust „Õpingute katkestamise põhjused ning ennetamise meetmed“.

- Õppetöö sisu, vormi ja õpetamise kvaliteedi parandamine.
- Üliõpilaste abistamise ja nõustamise ning tugiteenustest teavitamise parandamine.
- Õppetöö mõistlik ja selge korraldamine.
- Lõputöö teemade valiku laiendamine ja juhendamise parandamine.
- Teavitada programmijuhte üliõpilaste eksmatrikuleerimise avaldustest.
- Arvestada õppetöö arendamisel töötavate üliõpilaste vajadustega: arendada e-õppe vahendeid (e-kursused, videoloengud).
- Tagada ÕISI ainekavades õppetöö toimumise aegade (sh kontrolltööd, arvestused, eksamid, järeleksamid) õigeaegne avaldamine.
- Kaaluda võimalusi grupijuhendamise kasutamiseks ja lõputöö kirjutamise kursuste (laagrite) korraldamiseks.
- Kaaluda võimalust muuta õppekavade lõpetamise tingimusi, mis võimaldaks lõputöö kirjutamise alternatiivina lõpueksami sooritamist.
- Teha ülikooli sisseastumisturunduses koostööd õppekavapõhiselt, et üliõpilaskandidaatidel oleks parem ettekujutus, mida antud õppekaval õppimine tähendab.
- Propageerida ja arendada tudengivarju võimalusi üliõpilaskandidaatidele erialaga tutvumiseks.
- Juhtida turundusüritustel üliõpilaskandidaatide tähelepanu vajadusele tutvuda õppekavaga.
- Viia rakenduskõrgharidus- ja bakalaureuseõppekavadel sisse eriala tutvustavad sissejuhatavad ained.
- Analüüsida üliõpilaste õpitulemusi rakenduskõrgharidus- ja bakalaureuseastme esimese aasta ainetes.
- Üliõpilaste tasemeerinevustest tuleneva edasijõudmatuse ilmnemisel kaaluda koostöös õppejõududega tasemepõhise rühmaõppe või lisakonsultatsioonide, -seminaride sisseseadmist nõrgema ettevalmistusega üliõpilastele.

- Arendada üliõpilaste õpioskusi, lisades sobivad õigeaegsed ained õppekavade alusmoodulitesse.
- Kaaluda mentorite rakendamise vajadust ja võimalusi üliõpilaste toetamiseks.
- Rõhutada õppekorralduse spetsialistidele vajadust uurida õpingute ajutise peatamise ja katkestamise põhjusi ning selgitada üliõpilastele õpingute jätkamise võimalusi.
- ÕISI arendustegevuses luua täiendavad töövahendid üliõpilaste edasijõudmise analüüsimiseks programmijuhtidele ja õppekorralduse spetsialistidele.
- ÕISI arendustegevuses luua täiendavad töövahendid üliõpilaste automaatseks vajaduspõhiseks teavitamiseks (nt hoiatused õppe normkoormuse mittetäitmise või alusainete mitteläbimise korral; automaatne e-kirjaga teavitamine pärast eksmatrikuleerimist õpingute jätkamise või lõpetamise võimalustest).
- Jätkata tegevust ülikooliseaduse arendamisel: teha HTMLle ettepanek otsustuspädevuse andmiseks ülikoolidele akadeemilise puhkuse ajal üliõpilaste õppetöös osalemise kohta.